

TVIS KLOSTER MARK

På Tvis kloster mark har der aldrig ligget fæstegårde. Det var hovedgårdens jord, og den del, der var opdyrket, blev drevet af bønderne ved hoveri. Da samtlige fæstegårde i Tvis i 1804 blev solgt til de hidtidige fæstere, forbliver Tvis kloster mark i første omgang under hovedgården. I 1813 udparcelleres så Tvis kloster mark i 70 parceller, men så mange ejendomme opstår der ikke lige med det samme. Mange af eng- og tørveparcellerne købes af købmænd i Holstebro.

Ingen fæstegårde som sagt, men på Tvis kloster mark har der fra gammel tid ligget 7 fæstehuse, som ved udparcelleringen i 1813 bliver solgt til deres beboere. De syv fæstehuse, som er opstået i 1700-tallet, er *Smedehuset*, som i dag hedder Enggården. *Bakhuset*, som ikke eksisterer mere, men som lå øst for Smedehuset hen mod skellet til Grydholt jorder. Ved Tvis Å lå *Hjørvadhus*, som i dag hedder Bakgården, og *Mølvadhus*, som stadig hedder sådan. Sydligst på hovedgårdens jorder lå *Lindballehus* dér, hvor Mejdal møbler i dag har en fabriksdal ved Prins Burisvej. *Fattighuset*, som senere hed Tvishus og i dag er ejendommen Moesgård. Det syvende hus var *Sommerdalhus* helt mod øst til skellet mod Tvislund og Hingebjerg. Alle øvrige ejendomme på Tvis kloster mark er opstået efter 1813. Dem skal vi se nærmere på, men først skal vi ned på klosterøen.

Tvis mølle

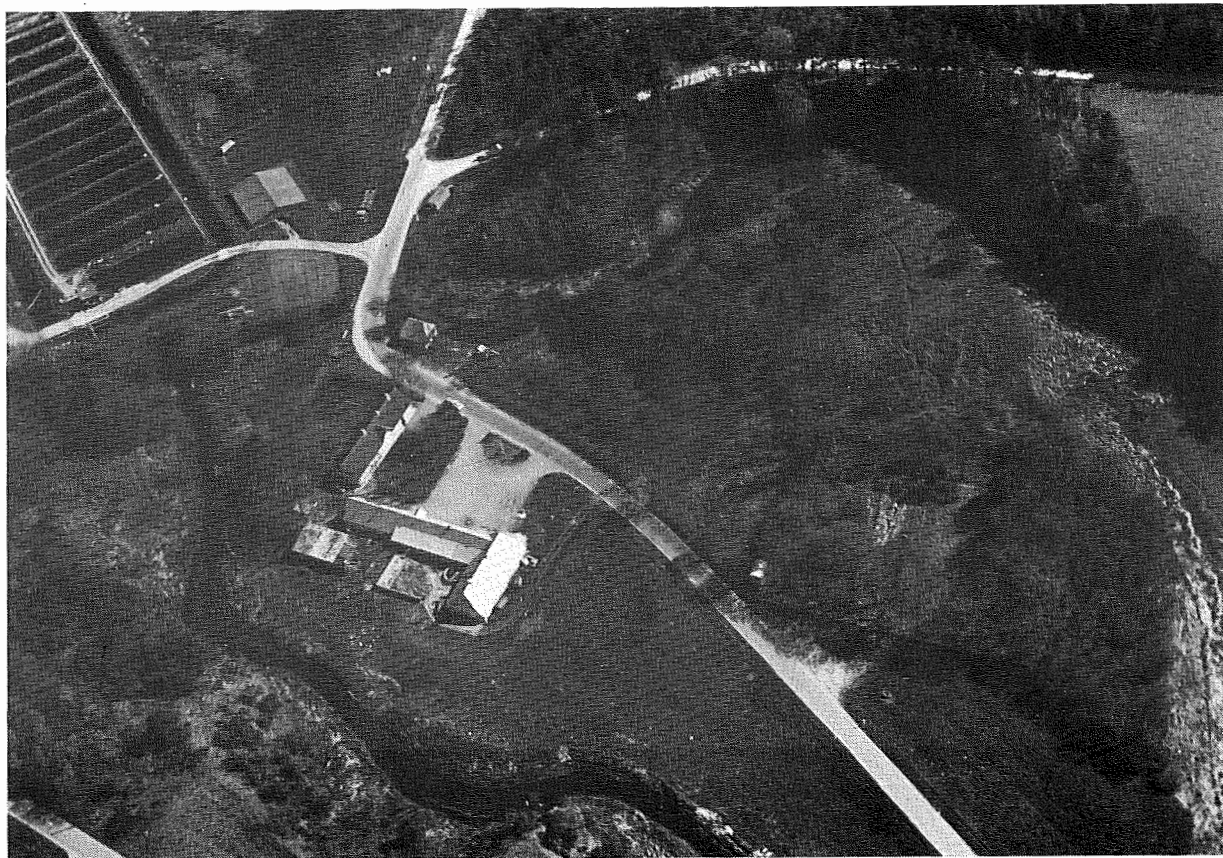
For den travle bilist, der skal til Mejrup, ligger Tvis mølle som en irriterende bygning, der tager udsynet i svinget netop som man kører ned mod

klosterøen. For os andre er møllehuset den eneste bevarede bygning på klosterøen, der minder om fordums drift.

Hvor længe der har været en vandmølle her ved den sydlige arm af Tvis Å, ved vi ikke, men allerede Prins Buris' gavebrev til munkene nævner »møller« som en del af de underliggende ejendomme, som gaven omfattede. Det er derfor ikke usandsynligt, at der var mølleri her allerede i 1163.

I klosterets tid var der i hvert fald mølle på klosterøen, og i perioden derefter var Tvis mølle en væsentlig del af Tvis kloster hovedgårds drift. Bønderne havde mølletvang; det vil sige, at herremanden bestemte, hvilken mølle de skulle anvende til maling af kornet, og det var for bønderne i Tvis sogn naturligvis Tvis mølle ved hovedgården. Det var altså ikke blot kirken, der gjorde klosterøen til sognets centrum; det var også møllen. Øst for møllen var åen dæmmet op, og i bøndernes hoveriforpligtelser indgik også pligten til at oprense Tvis Å, så den ikke groede til, samt reparere mølledæmningen, når det behøvedes, således at møllen kunne fungere upåklageligt.

Det møllehus, som i dag står tilbage, er i hvert fald 200 år gammelt, måske ældre. Mens Jens Hvas' herregård fra omkring 1750 var opført med tegltag, ikke blot hovedbygningen, men også avlsbygningerne, så var møllen som den eneste bygning på øen stråttækt. I dag står bygningen dækket med tagplader og underfaldshjulet, som drev møllen, er væk. Huset er et fire fags bindingsværkshus, og på nordsiden, altså dér, hvor vejen går i dag, var der en fem fags tilbygning,

Klosteroen er her fotograferet fra nord. Derfor har vi øst til venstre, hvor dambruget er anlagt i den tidligere mølledam. Møllehuset ligger dér, hvor Tvis Møllevej svinger. Vejen øverst i billedet er Tingagervej, der fører til Mejdal. Billedet er taget i 1977.

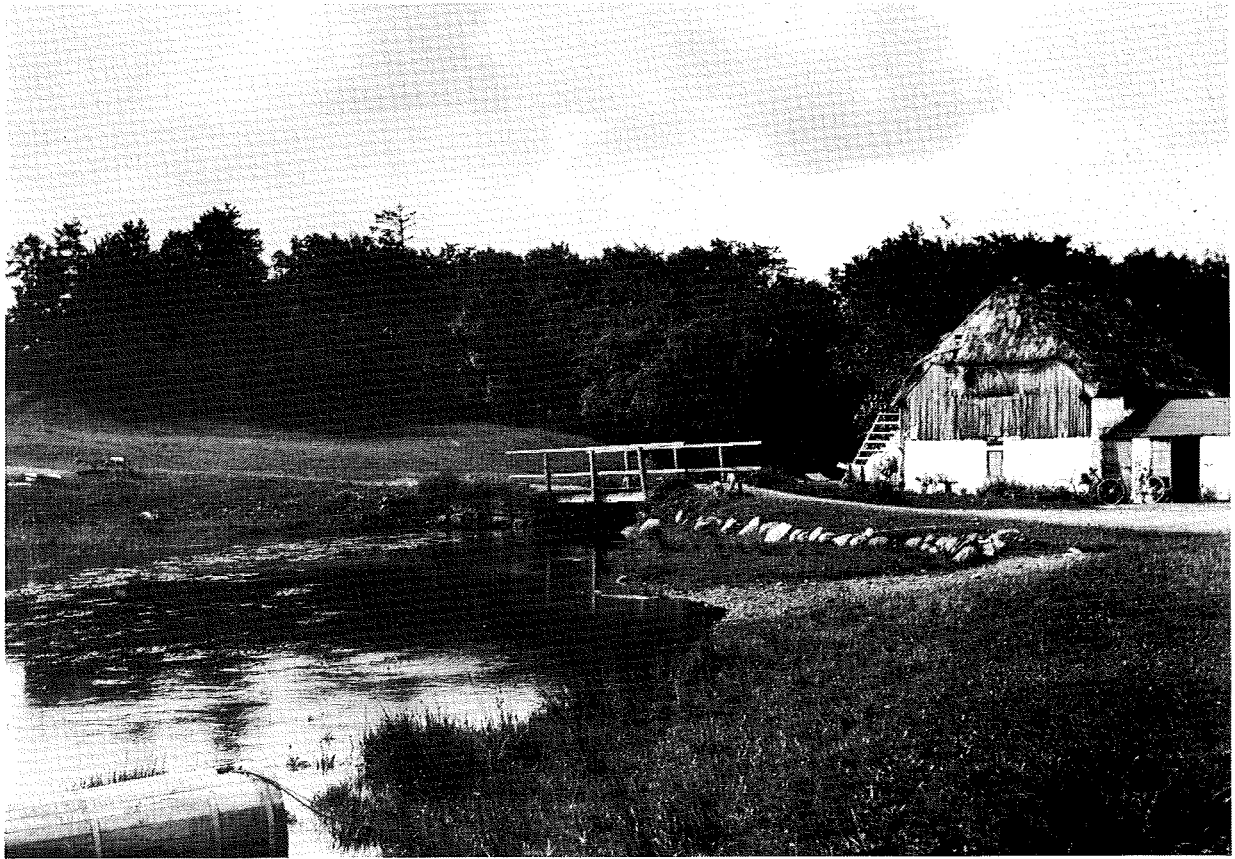
som rummede møllestuen og møllersvendens kammer.

Ved udstykningen af Tvis kloster i 1813 bliver Tvis mølle udskilt som en selvstændig ejendom. Den får jordtilliggende på Tvis kloster mark, og på selve klosterøen opføres en gård, som kaldes »Tvis minde«. Det navn slår ikke rigtig an, for folk bruger det ikke. For bønderne i Tvis, der igennem århundreder har kørt korn til mølle, er og bliver stedet »Tvis mølle«, den eneste mølle i sognet lige indtil Skautrup mølle oppe ved landevejen bliver opført i 1886.

Gården Tvis mølle bliver som følge af mølledriften indrettet lidt anderledes end de øvrige

gårde i sognet. Den er trelænget og husene er sammenbyggede. Stuehuset ligger mod vest i gården. Det er grundmuret, 15 fag langt med tavlmurede vægge og stråtag, og det har hele fire skorstene. Nord i gården ligger laden, som også rummer gæstestalde. Mod øst en bygning, som er indrettet til lade, stald, fæhus og vognport. På et vist tidspunkt ligger der også en lille smedie som en selvstændig bygning syd for gården, men den bliver nedrevet.

Mange skorstene på stuehuset har altid været et statussymbol, men selv uden dem var de skiftende ejere af Tvis mølle sådanne folk, som man ikke uden videre sagde du til. Dertil kom, at det

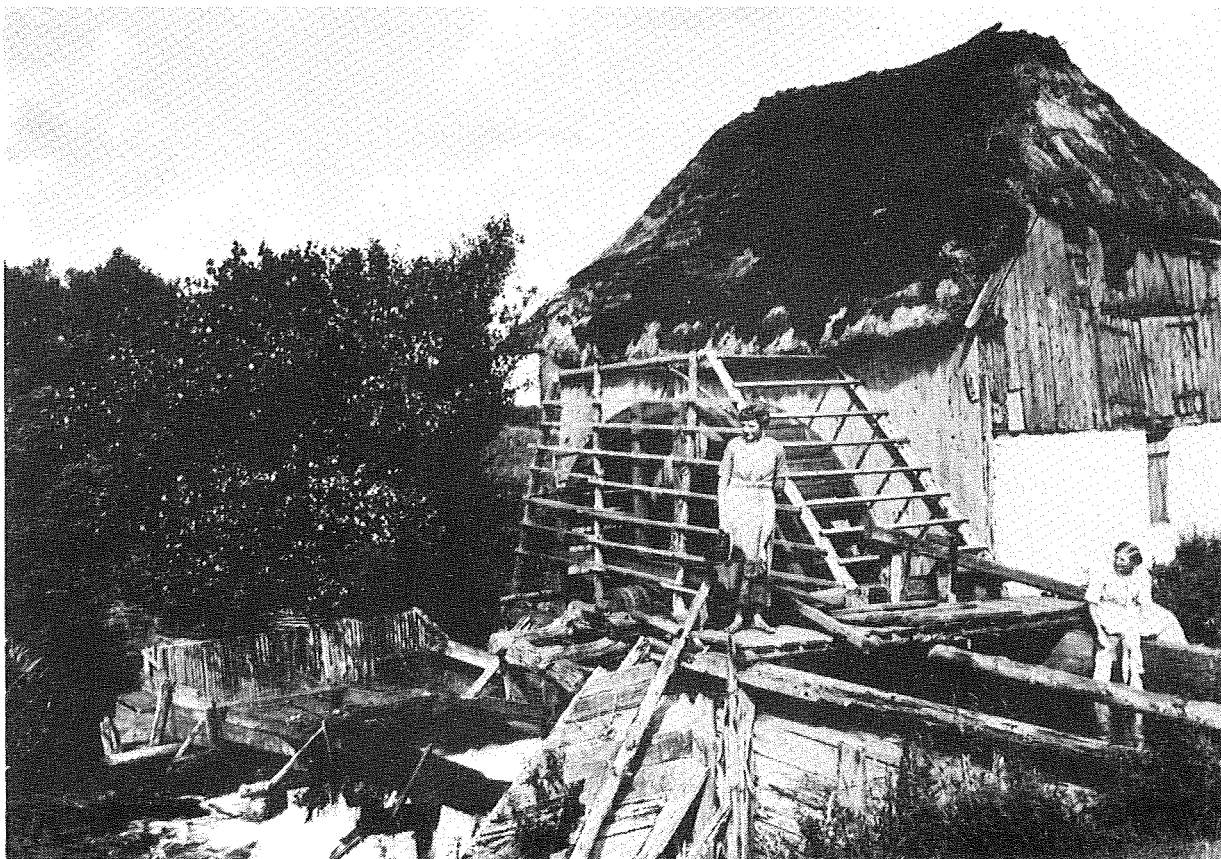
Møllehuset og møllebroen fotograferet engang i 1930'erne, da trafikken over klosterøen var mere beskeden, end den er i dag. Læg mærke til, at vinkelbygningen til møllehuset er nedrevet og erstattet af et mindre udhus. Sammenlign billedet på side 42!

gennemgående var udensogns folk, der afløste hinanden som ejere af Tvis mølle: *Christen Nybo Lundsgaard* udskiller møllen og sælger den til forpagter *Arne Boserup*, der har den i to år. Så sælger han til »*hr. leutnant Vinding*«, som efterfølges af proprietær *Sands*. I 1824 bliver Tvis mølle købt af *Laust Kjeldgaard*, og i 1830 af »*hr. Bilgrav*«, som i 1838 efterfølges af »*hr. Ramsing*«. - Læg mærke til, hvor respektfuldt de skiftende ejere omtales i de gamle protokoller.

Denne »*hr. Ramsing*« er *Laurids Christian Ramsing*, gift med *Maren Strandbygaard*. De flytter hertil med fem børn og får yderligere *Otto Claudius Schack Ramsing* i 1839. De kom fra *Holm-*

gaard i Lem sogn. - »*Hr. Bilgrav*« er *Jens Christian Bilgrav*, hvis frue - sådan hedder det altså i 1830, hvis man er hustru til en møllejer - hedder *Marie Katrine Bilgrav*. De får i de år, de er her i sognet, børnene *Erik* i 1831, *Frederik* i 1833 og *Carl Christian* i 1837. I 1839 køber han *Voldbjerg mølle* i Hee sogn og flytter dertil.

I 1840'erne er *Jens Mogens Christian Olesen* ejer af Tvis mølle. Han er gift med *Mette Gjedde*, og de får i 1843 sønnen *Christen Gjedde Olesen*. De efterfølges af *Jens Peter Wistoft*, der stammer fra *Vinkel sogn* ved *Viborg*. Han er gift med *Mette Marie Vinter* fra *Gjedsted sogn*. De har børnene *Mads Severin Christian Wistoft*, som dør 25 år

Her er møllehuset fotograferet fra den anden side. Møllehjulet er sat på plads igen, og vandet er stemmet op, så hjulet kan drejes rundt, men møllehuset er stærkt forfaldent, siden billedet på side 44 blev taget.

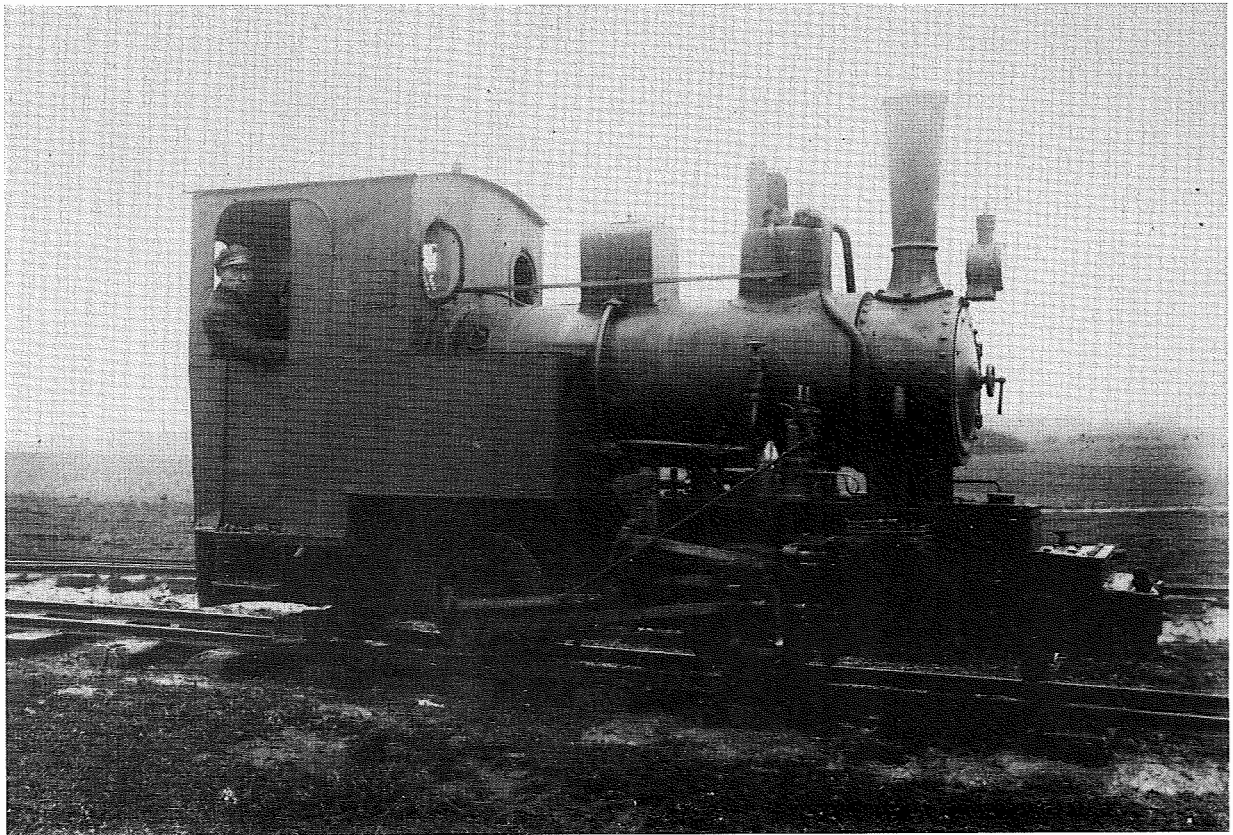
gammel i 1854. Hans gravsten er endnu bevaret på Tvis gamle kirkegård. Endvidere har de datteren Ane Bothilde Wistoft.

Fra midten af 1860'erne ejes Tvis mølle af *Carl Vilhelm August Skaurup*, født 1836 i Viborg og gift med *Katrine Marie Samson*, født 1843 i Skive. De får her i Tvis børnene *Charlotte Jacobine* i 1867, *Laurette* i 1868 og *Jacob* i 1870. De hyppige ejerskift tyder på, at Tvis mølle ikke har været den helt store forretning, og i 1871 kommer ejendommen i økonomiske vanskeligheder. Der gøres udlæg i den og møller *Rasmus Nielsen* overtager ejendommen. Han er gift med *Rasmine Sørensen Kaa*, født 1844 i Astrup sogn. I Tvis får de

Søren i 1872, tvillingerne *Michael* og *Ane* i 1873, *Martin* i 1875 og igen en *Søren* i 1878.

Rasmus Nielsen sælger noget af jorden fra, men dør i 1879, hvorefter enken sælger Tvis mølle til *Knud Knudsen*, født 1852 i Sofienlund i Hjerm. Han er gift med *Manna Marie Dagmar Vinter*, født 1857 i Hallenslev på Sjælland. I Tvis får de børnene *Anna Louise Vilhelmine* i 1886, *Louise Marie* i 1887, *Carla Margrethe* i 1889, *Carl* i 1890, *Andrea* i 1892, *Thora Johanne* i 1894 og *Aksel* i 1899.

Knud Knudsen driver ejendommen indtil 1917. Igen gør økonomiske vanskeligheder sig gældende, og Tvis mølle bliver opkøbt af gård-

Lokomotiver af denne type trak tipvogne med mergel fra lejet ved Tvis mølle til Tvis station og til sognene nord for Storåen. Mange lokomotivførere var arbejdsløse mejerister. Deres kvalifikation var, at de havde forstand på damptryk.

slagterne *Chr. Frahm og Rendal*, der i 1919 sælger den til *Therkild Peder Therkildsen*. Mølleriet er ikke længere nogen indbringende forretning. Nu spekuleres der mere i mergelforekomsterne i skrænterne og i, at klosterdalen er ved at blive et yndet udflugtsmål, hvilket får ejeren af Tvis mølle til at åbne en sommerrestaurant i Tvis mølle gård. Respekten for den gamle kirkegård er ikke stor, hvilket vækker en del forargelse i sognet og fører til en fredningskendelse på kirkegården.

Gartner *Hans Fjord* fra Herning får i 1921 fogedudlæggsskøde på Tvis mølle. Han gør en del for at pynte op på stedet og gøre det attraktivt som udflugtsmål. Han anlægger stier på skrånin-

gerne omkring dalen og får også bevilling til at drive sommerrestaurant i Tvis mølle gård. Men også *Hans Fjord* må gå fra gården. Efterfølgeren, der er her i tre år, gør intet for at vedligeholde gartner Fjords forskønnelsesarbejde.

I 1926 får *Jens Christian Petersen* fogedudlæggsskøde på gården. Han er født i 1904 i Sulsted som søn af *Anton Petersen* på Ørslevkloster. Han og hans bror *Lars Petersen*, født 1910 i Nr. Sundby gør en del for at forskønne området. De istandsætter det gamle møllehus, forsyner det med nyt møllehjul og stemmeværk, så møllen kan fungere som i gamle dage, selv om der ikke er så meget brug for mølleriet mere.

Ved mergelbrydningen var der en overgang beskæftiget 60-70 mand i Tvis. En del tilrejsende arbejdere boede i hønsehuset ved Tvis mølle. Også husmænd i sognet tog arbejde i mergellejet og supplerede på den måde de ofte beskedne indtægter fra husmandsbruget.

Mergelleje

De gårde, der opstår på Tvis kloster mark, får ret til at hente den mergel de har brug for i Tvis kloster mergelgrav, for så vidt de ikke selv har en mergelgrav på deres ejendom. I 1928 begynder en større industriel mergelbrydning i Tvis. Det er Anton Petersen, faderen til de to brødre Jens Christian og Lars Petersen i Tvis mølle, som foranlediger, at der dannes et andelsselskab Tvis Mergelleje, som får kontrakt med ejeren af Tvis mølle om udnyttelsen af mergelforekomsterne.

Den tekniske ledelse overdrages entreprenør Theut i Viborg. Han stammer fra Tyskland, og fra Tyskland kommer både lokomotiver og tip-

vogne til mergelbanen, som anlægges i 1931 fra mergellejet øst for klosterøen til Tvis station. Op mod 100 tipvogne mergel transporteres daglig til Tvis station til videreforsendelse med Statsbanerne. Også over Storåen til Mejrup lægges et tipvognsspor. I 1933 er mergelbanen ført igennem til Borbjerg og Hodsager sogneskel og videre til Feldborg.

På hvert lokomotiv er der en lokomotivfører og en fyrbøder. Det er ofte arbejdsløse mejerister, der har forstand på damptryk, der kører lokomotiverne. I alt er der ved brydningen og transporten af mergelen beskæftiget 60-70 mand, her-

<p>sport</p> <p>Byen.</p> <hr/> <p>T</p> <p>5</p> <p>KR.</p> <p>Holstebro</p> <hr/> <p>GST:</p> <p>15 Ore</p> <p>25 "</p> <p>50 "</p> <p>17 "</p>	<p>Marcipan-Flormelis . . . . . 0 28</p> <p>N. Chr. Rasmussens Eft. Holstebro</p> <hr/> <p>MERGEL</p> <p>10 Kr. pr. Kubikfavn + Kørsel</p> <p>Tvis Klosters Mergelleje</p> <p>Holstebro.</p> <p>Telefon 3 Mejrup Kirke.</p> <hr/> <p>Fra nu og til Julen</p> <p>selges store Partier af ny og gamle Habitter. Overtrukket.</p>	<p>kan altid i</p> <p>Gode Gr</p> <p>købes og i</p> <p>Kronborgdi</p> <p>Asp-Ve</p> <p>Hes</p> <p>sælger en f</p> <p>i Centralho</p> <p>bro Torsda</p> <p>2 Eftind.</p> <p>Brugt</p> <p>selges billi</p> <p>bro.</p> <p>Smul</p>
---	--	--

iblandt nogle tyskere, som er kommet herop sammen med de leverede lokomotiver. Mange af arbejderne bor på Tvis mølle, hvor et hønsehus langs kirkegårdsdiget ryddes for høns og indrettes til mandskabsbarak.

I 1937 hedder andelsselskabet Tvis og omegns mergelselskab, idet man i selskabet optager en række sogne, hvortil man hidtil har leveret mergel: Råsted, Vejrum, Fousing, Asp og Bur. Hvor der ikke er anlagt mergelbane, sker udkørslen med lastbiler, og de overtager efterhånden al mergeltransporten. Politiet er efter vognmændene, fordi de kører med overlæs. De har en akkord på 10 kroner pr. favn, udkørt til 10 kilometer fra lejet og yderligere 1 krone for hver kilometer ud over de 10, dog højst 16 kroner pr. favn. Men det kan ikke svare sig, hvis vi ikke kører med overlæs, hævder vognmændene, som nedlægger arbejdet. Konflikten bliver dog bilagt ved, at vognmændene får en mindre forhøjelse.

Efter krigen - i 1948 - åbnes et mindre mergelleje på Amalielysts jorder vest for klosterøen. Transporten er nu helt overtaget af lastbiler. Endnu indtil 1960 køres der mergel ud fra Tvis mergelleje, men herefter ophører brydningen og mergelselskabet opløses. I 1967 skænker det opløste mergelselskab sin resterende kassebeholdning på 900 kroner til Tvis Idrætsforening og KFUM's soldaterhjem.

Kommunalt eje

Jens Christian Petersen rejser til Ørslevkloster, da hans far dør i 1931, og i 1934 bliver Tvis mølle solgt til bogtrykker *Leander Nielsen* i Aalborg, som ejer den indtil 1942. Gården drives af sønnen *Harald Emil Nielsen*, som senere flytter til Vegen mølle.

Da vandkraftsøen etableres i 1942, må Tvis mølle afgive godt 10 hektar jord, der oversvømmes. Vandstigningen medfører også andre ulemper for gården, således at Holstebro kommune kan inødese erstatningskrav på hen ved 31.000 kroner. Leander Nielsen tilbyder Holstebro kommune at overtage gården for 63.000 kroner, hvilket kommunen accepterer. I Holstebro byråd stiller købmand Johan Christian Hansen på den socialdemokratiske byrådsgruppes vegne forslag om, at kommunen beholder gården og tilplanter jorden med bøg, eg, røn, birk og ahorn, og at man lejer bygningerne ud til en gartnerikyndig mand, der vil drive gartneri og sommerrestaurant. Den husleje, som denne mand skal betale kommunen, vil dække en væsentlig del af forrentningssummen af hele ejendommen og den nyplantede skov, mener den socialdemokratiske byrådsgruppe, der forestiller sig, at denne løvskov skal være både nytte- og lystskov.

Holstebro kommune har imidlertid over for indenrigsministeriet, som skal godkende købet, forpligtet sig til at sælge gården, og i 1942 sælger Holstebro kommune Tvis mølle med nu 75 hektar til byrådsmedlem *Johan Christian Hansen* i Bur.

Johan Christian Hansen bebor ikke selv gården, men driver den ved skiftende bestyrere. Den første bestyrer er *Anders Madsen*, som i 1949 efterfølges af *Jens Külerich*, født 1913 i Aulum og gift med Edel Jensen, født 1922 i Rind sogn. Parret har datteren Inger, født 1947 og får i Tvis yderligere Martha i 1949, Frida i 1950, Edith i 1956 og Lilly i 1963. I 1957 flytter han fra Tvis mølle til Amalielyst som forpagter.

Dette er ikke mergelbrydning, men Holstebro Museums prøvegravninger i 1978 på marken vest for Tvis mølle gård, hvor man fandt fundamentet til klosterkirken.

I 1985 overtages Tvis mølle af Johan Christian Hansens søn *Johan Brandt Hansen*, født 1942. Ejendommen drives nu fra Bur og de to lejligheder i stuehuset er udlejet til beboelse.

Dambruget

I 1958 anlægger Johan Christian Hansen 42 fiskedamme øst for Tvis mølle ved Tvis Å, og opretter Tvis Kloster Møllens Dambrug, et interessentselskab med Hans Hansen og Troels Bjerre i Fasterholt som medinteressenter. Der ansættes

en fiskemester med bolig i den ene lejlighed i Tvis mølle gård.

Robert Brogaard, født 1943 i Torsted, ansættes som fiskemester i 1969. Han er gift med Inga Brogaard, født 1943 i Ørnhøj. De flytter hertil med børnene Henning, født 1964 og Frits i 1968. Yderligere får de Kurt i 1973.

I 1980 fratræder Robert Brogaard samtidig med at dambruget bliver solgt til Hans Hansen, som herefter er enejer. Ved dambruget opføres et parcelhus, hvor de senere fiskemestre bor. Siden 1984 har dambruget været ejet af Olav Teglund i Haderup.

Tviskloster

Den gård, som ejeren af Tvis kloster *Hermann Gudichsen* bygger på »æ hyw juer« til afløsning for det oprindelige herresæde på klosterøen, er opført før 1832, idet den nye gård bliver brandforsikret dette år. Den beskrives i brandtaksationsprotokollen som en almindelig firelænget bondegård med stråtag og opført i egnens byggeskik.

Hermann Gudichsen dør i 1844, kun 36 år gammel, og enken gifter sig med *Niels Christensen Bjerre*, født 1913. Parret får fire børn: Maren i 1847, tvillingerne Hermine Guddiksine og Kristine Mariane i 1849 og Nielsine Lorentse Bjerre i 1851. Ved matrikuleringen i 1844 sikrer Niels Bjerre, at ejendommen får matrikelnummer 1 ligesom det meste af klosterøen, hvor den tidligere hovedgård lå.

I 1853 drukner hustruen Laurentine sig i Storåen, og Niels Bjerre gifter sig med Ane Kirstine Henriksdatter, født 1826 som datter af Henrik Nielsen i Højbjergshus ved Grydholt. De får børnene Else Cathrine i 1855, Siliane i 1857, igen en Siliane i 1859, Henrikke i 1862, Christen i 1864, Kirstine Marie i 1867 og Kirstine Marie Jacobine i 1868.

Niels Christensen Bjerre beklæder i mange år posten som sognefoged i Tvis. Han dør i 1879, og enken sidder i uskiftet bo indtil 1893, da hun overdrager ejendommen til sønnen *Christen Bjerre*. Han gifter sig i 1897 med Karen Jensen, født 1871 i Mejrup. De får børnene Anne Kirstine i 1898, Anna Katrine i 1901, Niels i 1903.

I 1904 flytter familien fra sognet og sælger Tviskloster til *Marinus Jensen*, født 1875 i Sønder Hornshøj i Mejrup. Han gifter sig med Louise Katrine Frederikke Pedersen, født 1878 i Hjerm. De får børnene Anna Katrine Kristine i 1905, Anna Henriette i 1907, Anders Henry i 1908, Henrik i 1910, Viggo i 1911, Marie Katrine i 1913, Agnes Valborg i 1916, Agnes i 1919 og Arne i 1921.

I 1941 sælger Marinus Jensen gården til, *Kre-*

sten Knudsen i Holstebro. Han er født i 1894 i Tise i Salling og gift med Mette Kirstine Porsborg Kristensen, født 1900 i Aalborg. Parret har sønnen Poul Sahl Knudsen, født 1922. Kresten Knudsen, som er autoforhandler i Holstebro, driver gården ved bestyrere; først ved *Holger Hansen* og fra 1942 ved *Lars Christian Nielsen*, som i 1944 køber Tingager. Fra 1944 til 1947 er *Niels Kristian Nielsen* bestyrer på Tviskloster, men køber i 1947 nabogården Østergård.

I 1948 sælger Kresten Knudsen Tviskloster til *Carsten A. Schütz*, men har forinden skilt en del af jorden fra, som han sammen med sønnen beplanter med gran. Ved køb af andre parceller, som også beplantes med nåletræer, opstår efterhånden en betydelig plantage på 73 hektar, som senere overtages af sønnen Poul Sahl Knudsen, og som stadig væk er i familiens eje.

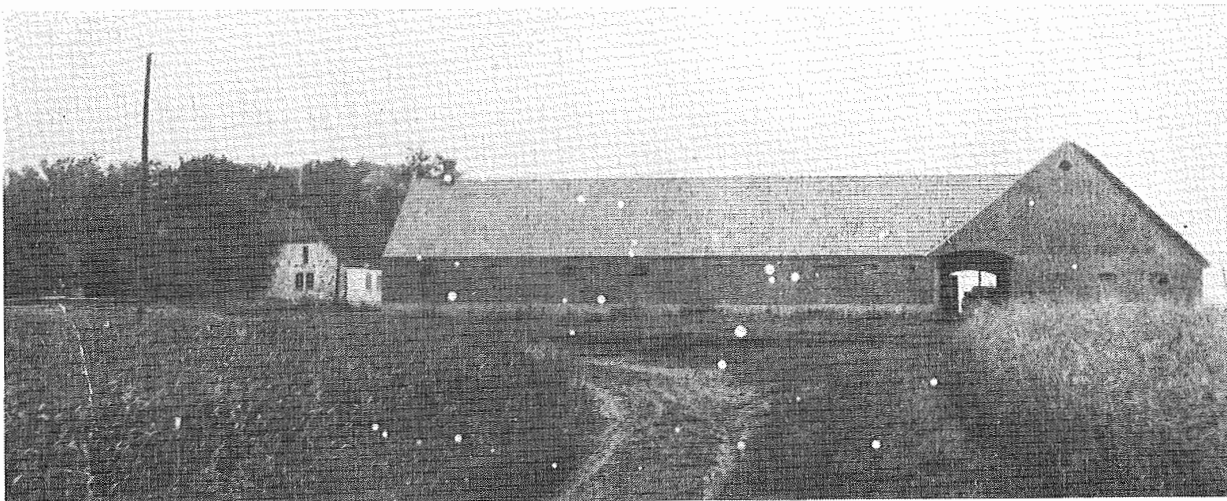
Carsten Schütz, som kommer fra Fyn, driver gården i 3 år. Så sælger han og flytter til Middelfart. *Alfred Christian Nissen*, der køber Tviskloster i 1951, er født i 1918 i Skodborg i Sønderjylland og gift med Marie Christine Fries, født 1925 i Gram i Sønderjylland. De får børnene Lorenz Peter i 1951 og Hanna Katrine i 1956.

I 1972 udskiller Alfred Nissen 15 tønder land vest for gården, hvor han opfører en bolig og et hestestutteri, som han har drevet siden 1974. Tviskloster sælger han til *Benth Pedersen*, som i 1975 sælger gården til *Bodil Juncker Bach*, som i 1979 sælger den til *Hans Jørgen Have*.

Hans Jørgen Have er født i 1942 i Hjerm og gift med Lene Elisabeth Færch Jørgensen, født i 1947 i Kolding. Parret har børnene Christer, født 1971 og Nicolai, født 1972.

Tuta Valis

KFUM-spejderne fra Holstebro køber i 1937 en parcel af Marinus Jensen i Tviskloster. Den strækker sig ned mod åen, og spejderne har i en årække forinden haft lov til at benytte den til lejrspport. Efter krigen opfører spejderne den første

Tvisklosters stuehus ligger vest i gården og avlsbygningerne er sammenbygget som en hestesko, der åbner sig mod stuehuset. Gården er her fotograferet fra Grydholtvej omkring 1920.

hytte på grunden, en omhygget tyskerbarak. I 1970 opføres den nuværende spejderhytte, som kaldes Tuta Valis og som rummer to sovesale foruden opholdsrum, lederværelser og køkken.

Østergård

Jorden er udstykket i 1813 fra Tvis kloster til *Søren Andersen*, gift med Mette Marie Nielsdatter. De kommer hertil fra Fabjerg med sønnen Niels Andreas, født 1809. Søren Andersen dør i 1819, og enken gifter sig med *Jens Jacobsen Dellerup*, født 1774 i Måbjerg.

Da de går på aftægt i 1843 overtages gården af Mette Marie Nielsdatters søn fra første ægteskab *Niels Andreas Sørensen* som gifter sig med Helene Vedel fra Handbjerg sogn. De får børnene Søren i 1848, Mette Marie i 1850, Jensine i 1853 og Kjeld i 1855.

Det er svigersønnen *Kjeld Jensen*, født 1847 i Vinding og gift med Mette Marie Nielsen, der overtager Østergård, da hendes forældre går på aftægt i 1877. Parret får børnene Niels Andreas i 1878, Jens i 1881, Marinus i 1885 og Helene i 1890.

I 1911 sælger Kjeld Jensen gården til sønnen *Marinus Jensen*, der gifter sig med Anne Johanne Christensen, født 1889 i Sevel. De får sønnen Kjeld Ejner i 1915.

I 1947 sælger han gården til *Niels Kristian Nielsen*, født 1914 i Asp og gift med Andrea Margrethe Jensen, født 1919 i Skælskør. Parret har fra 1944 til 1947 været bestyrer på Tviskloster og får børnene Jørgen i 1947, Tage i 1950 og Else i 1954.

I 1985 sælger han Østergård til *Per Østergaard Majlund*, født 1957 i Holstebro, gift med Yrsa Bak, født 1959 som datter af Henrik Bak i Hjørvig. Parret får i 1987 dateren Mette.

Enggården

Enggården hed før i tiden Smedehuset og endnu længere tilbage bare »huus«. Her bor i 1700-tallets begyndelse en mand ved navn Mads, som naturligvis kaldes Mads Huus. Hans kones navn nævnes ikke, men de får børnene Morten i 1694, Niels i 1702, Jens i 1704, Anne Margrethe i 1707 og igen en Morten i 1713.

Fra 1730 bor *Jep Hermansen* i »Huus«, efter at han har opgivet fæstet i Brejnholt, og i 1751 hed-

”Østergård mellem åerne” kaldes gården undertiden i kilderne, når der var fare for forveksling med Østergård i Tvislund. Stuehuset fra 1883 var stråttækt indtil 1959. Dette billede er taget i 1948, inden den blev ombygget og udvidet.

der beboeren *Peder Poulsen*. Han er født o. 1710 og gift med *Zidsel Christensdatter*, født o. 1706. Parret kommer hertil, vistnok fra Aulum, med børnene *Poul*, *Anne* og *Christen* og får *Jens* o. 1747.

Huset overtages siden af sønnen *Christen Pedersen*, født o. 1737. Han er smed, og fra hans tid kaldes huset for Smedehus. Han gifter sig med *Anne Marie Pedersdatter*, født 1751 som datter af *Peder Jensen* i Haurids. De får børnene *Jens* i 1775, *Peder* i 1778, *Johanne* i 1780, *Christen* i 1782, *Zidsel* i 1784 og en dødfødt pige i 1789.

Det er sønnen *Peder Christensen*, der er smed ligesom faderen, der i 1813 køber Smedehuset af Tvis kloster. *Peder Christensen* er ugift og bebor huset med sin søster *Zidsel Christensdatter* som husholderske. I Smedehuset bor endvidere deres bror *Jens*, som »er under husfaderens forsørgelse og varetægt, idet han er berøvet sin forstand fra fødslen.«

I 1853 sælger *Peder Christensen* Smedehus til sin nevø *Jens Christian Laursen*, født 1818 som søn af *Laust Christensen* i Siggård. Han gifter sig med *Ane Pedersdatter*, født 1812 i Vinding som

datter af Peder Frandsen i Haurids. De får datteren Petrea Cicilie i 1854.

I 1885 sælger Jens Christian Laursen Smedehus til svigersønnen *Søren Christensen*, født 1857 i Aulum og gift med Petrea Cicilie Jensen. De får børnene Kirstine Andrea i 1885, Ciliane Kristine i 1887, Jens Kristian Andreas i 1888 og Ane Margrethe i 1890.

Søren Christensen sælger i 1915 ejendommen til *Karl Kvistborg*, gift med Dagmar Ribbe. Ejendommen får nu navnet Enggården og sælges i 1920 til *Peder Sejbjerg*, født 1894 i Måbjerg og gift med Ane Katrine Bjerre Jacobsen. De får børnene Alfred i 1921, Inger Marie i 1924, Asta i 1925 og Sigrid i 1927. I 1928 bliver den solgt til *Marinus Jensen*, født 1904 i Handbjerg og gift med Klara Marie Magdalene Harpøth Jakobsen, født 1903 i København. I 1930 sælger han den til *Karl Marinus Jensen*, født 1901 og gift med Anna Kristine Pedersen, født 1906 i Flynder. De får børnene Svend Erik i 1931 og Vagn i 1933.

Enggården overtages af *Henrik Christian Lund Nielsen*, født 1898 i Idom. Hans hustru hedder Olga og er fra Resen. De får børnene Else i 1931, Grethe i 1936, Hans i 1939 og Christian i 1949.

Enggården sælges i 1957 til *Michael Simonsen* fra Herrup, gift med Margit Christensen fra Sevel. De får børnene Lisbeth i 1958, Britta i 1961, Peder i 1966 og Poul i 1973.

I 1964 overtages gården af *Peder Østergaard Pedersen* i Nr. Felding, som i 1972 sælger den til *Poul Sahl Knudsen* i Mølvad. Efter dennes død i 1980 sælger enken gården til sønnen *Kristian Knudsen*, født 1952. Han har bofællesskab med Anne Katrine Toft Pedersen, født 1964 i Holstebro. Parret har datteren Pernille, født 1986.

Bakhus

Bakhus var et andet af de syv huse på Tvis kloster mark. Det lå tæt ved en bugtning af Storåen nord for vejen mellem Smedehuset og skellet til Gryd-

holt jorder. Det blev nedrevet omkring første verdenskrig.

Bakhus nævnes første gang i 1770, da *Peder Pedersen* opgiver fæstet i Tusholt og flytter med kone og børn til Bakhus. Her dør han og hans kone i 1798, 74 og 66 år gamle. Sønnen *Jeppe Pedersen Bak*, som overtager stedet, gifter sig med Anne Johanne Andersdatter fra Idom. De får børnene Maren i 1796, Peder i 1799, Inger i 1800, igen en Peder i 1802, Anders i 1804, Sofie Poulina i 1807, Karen Marie i 1809, Johanne i 1812, Anders Stefan i 1814 og Anne Elisabeth i 1817.

Sønnen *Anders Jepsen* gifter sig med Maren Andersdatter fra Fousing. De bor i Bakhus, da de i 1826 får sønnen Jeppe, men flytter herefter til Toftetus på Tvis kloster mark. Det er broderen *Peder Jepsen Bak*, der overtager Bakhus. Han gifter sig med Ane Andersdatter fra Vroue sogn, og de får børnene Anne Johanne i 1832 og Jeppe i 1834.

I 1838 dør Peder Jepsen af tuberkulose, og enken gifter sig med *Jens Nielsen*, som også stammer fra Vroue sogn. De har formentlig forladt Tvis, for i 1845 bor *Jens Andersen* i Bakhuset. Han stammer fra Vandborg sogn og er gift med Ane Marie Hansdatter fra Resen. I 1857 sælger han huset til *Jørgen Christensen* fra Aulum, gift med Marie Nielsen fra Måbjerg. De får børnene Niels i 1857, Carl i 1859, Caroline i 1860, Laust i 1863, Elisabeth i 1864, Anders i 1867 og Andrea i 1869.

Efter Jørgen Christensens død i 1885 driver enken ejendommen indtil 1894. Så sælger hun til *Chresten Pedersen*, som bor her indtil 1896. Så bliver huset solgt til *Laurids Christen Pedersen*, gift med Juliane Christensdatter. De får datteren Iversine Marentine i 1896.

I 1900 sælger han huset til *Søren Christian Sørensen*, født 1873 i Hjerm som søn af Niels Sørensen i Vester Grydholt. Han er tømrer og ugift og bor ikke selv i huset men lejer det ud til *Jens Laursen*, der er født i 1844 og gift med Birthe Marie

Christensen, født 1853 som datter af Christen Nielsen i Øster Høvids.

I 1914 bliver huset solgt til *Anton Andersen* i Vester Grydholt, som lægger de 40 tønder land til sin egen jord og nedriver Bakhus.

Siggård

Jorden er udstykket fra Tvis kloster i 1813 til *Laust Christensen Uglkær*, født 1776 som søn af Christen Laursen i Uhlund. Han gifter sig med Johanne Christensdatter Huus, født 1780 i Smedehus som datter af Christen Pedersen Smed. De får børnene Christen i 1813, Anne Marie i 1815, Jens Christian i 1818, Karen i 1821 og Peder Christian i 1823.

Datteren Anne Marie gifter sig i 1848 med *Jens Christian Andersen* fra Mejrup, og de overtager Siggård, hvor de får børnene Marianne i 1849 samt tvillingerne Johanne og Laust i 1851.

Sønnen *Laust Jensen* overtager siden gården. Han gifter sig i 1880 med Ane Jensdatter, født 1852 i Mejrup. De får børnene Kristian Marius i 1882, Anders Bjerregaard i 1884, Anton Kristian i 1886, Jens Peder i 1889 og Ane Marie i 1892.

Omkring århundredskiftet er Siggård temmelig forsømt. I ejendomsvurderingsprotokollen betegnes den som »helt ude af stik«, da Laust Jensen i 1913 skøder den til sin ældste søn *Kristian Marius Jensen*. Han driver den indtil 1923. Så sælger han den til *Julius Georg Nielsen*, som i 1927 må lade den gå på tvangsauktion. Den bliver overtaget af *Mads Lind Olesen*, som i 1928 sælger den til *Christian Nielsen*, født 1900 i Ryomgård og gift med Kristiane Pedersen, født 1898 i Hodsager. De får børnene Dagny i 1923, Gunnar i 1925, Emmanuel i 1926, Rigmor i 1928 og Svend Aage i 1929.

I 1947 bliver gården solgt til *Karl Nielsen*, der i

1948 sælger til *Karl Peder Christian Madsen*, født 1907 i Hodsager og gift med Margrethe Elisabeth Nielsen Ebbesen, født 1910 i Ejsing. Parret flytter hertil fra Fyn med børnene Elin, Henning, Kety, Gurli, Karlo, Frank og Jens Erik og får efter ankomsten til Tvis yderligere Hanne i 1949, Lillian i 1955 og Krista i 1957.

I 1986 dør Karl Peder Christian Madsen, og enken sælger gården til *Mogens Erik Lind*, født 1955 i Holstebro og gift med Jette Abildgaard, født 1965 i København.

Meltoft

Også Meltoft er opstået på en parcel udstykket fra Tvis kloster i 1813. Her bor *Peder Christian Laursen* fra Fousing, gift med Maren Pedersdatter fra Hjerm. De får ingen børn selv, men tager fire plejebørn til sig: Ane og Maren Jensdatter, Johanne Kirstine og Else Knudsdatter.

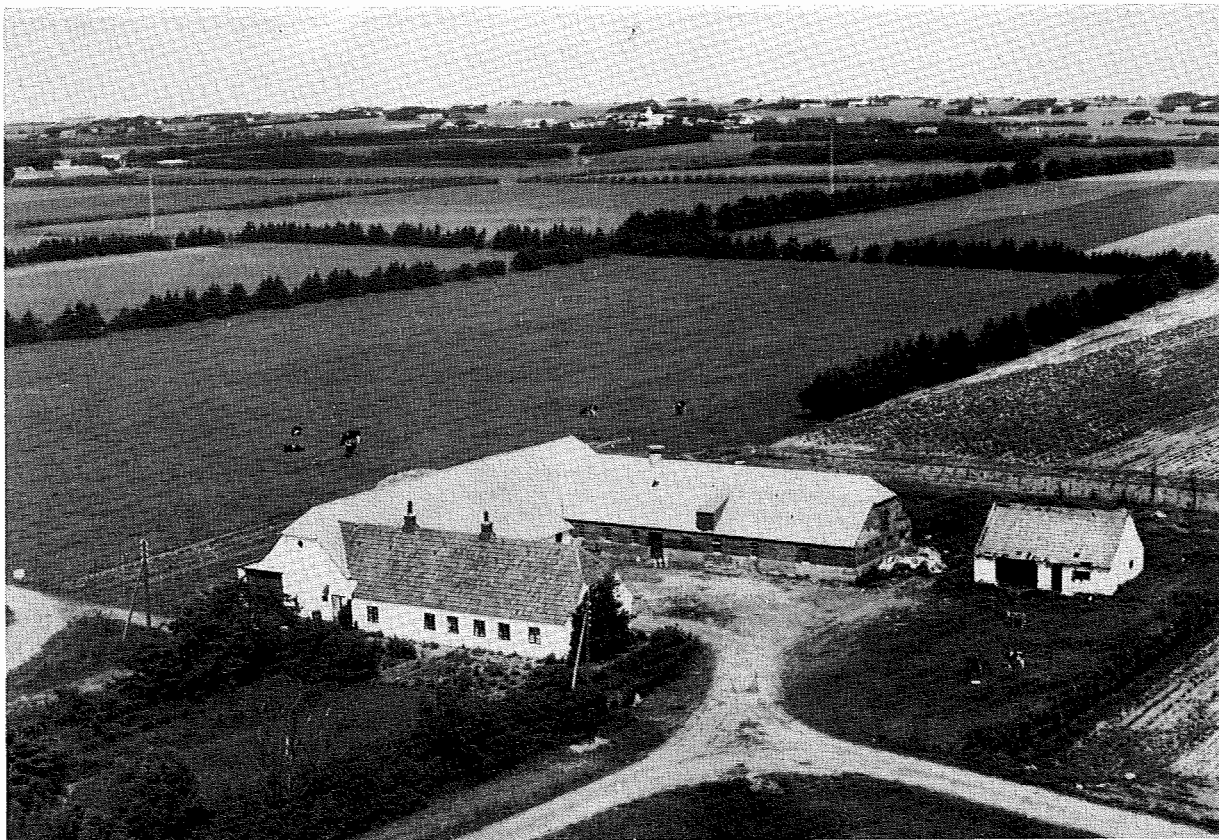
I 1838 dør Peder Christian Laursen, og to år senere skøder enken ejendommen til plejedatteren Johanne Kirstine Knudsdatter, som er født i Vejrum, og som gifter sig med *Peder Sørensen* fra Hjerm. Hun dør i 1845, og Peder Sørensen gifter sig så med den anden plejedatter, Else Knudsdatter, født 1823 i Vejrum. De får børnene Søren i 1848 og Christine i 1858.

Denne søn *Søren Pedersen* overtager Meltoft i 1883. Han gifter sig med Kirstine Sofie Laursen, født 1859 i Borbjerg. De får børnene Else Katrine i 1893, Karen Petrine i 1894, Karl Peder i 1897 og Maren i 1899. Søren Pedersen sælger i 1916 gården til svigersønnen *Jacob Christian Pedersen Nygaard*, født 1883 i Sir og gift med den ældste datter Else Katrine. De har ingen børn, og i 1927 bliver Meltoft købt af *Laurids Lindballe*, født 1905 som søn af Peder Pedersen i Lindballe. Han er ungarl og driver gården indtil 1948. Så bliver

---

Det store sorte hul på dette luftfoto af Tvis kloster mark fra 1975 er det tidligere mergelleje. Nord herfor ses Tvis mølle dambrug, der næsten støder op til klosterøen. Mellem Storåen og Grydholtvej ligger Tviskloster og Østergård, og syd for vejen Siggård og Meltoft.

Meltoft var en temmelig forsømt ejendom, da den nuværende ejer overtog den i 1964 og fik sat skik på den. Vejen i forgrunden til højre gik tidligere direkte hen forbi stuehusets vinduer, men blev senere lagt syd om ejendommens have.

den solgt til *Henry Clausen*, og i de følgende år skifter den hyppigt ejer: *Andreas Nielsen Vorager* køber den i 1950 og sælger året efter til *Holger Nielsen*, der i 1952 sælger til *Kristian Elkjær Kristensen*.

I 1954 køber *Arthur Hedegaard Sognstrup* ejendommen. Han er født i 1926 i Nr. Hattens i Mejrurup og gifter sig med *Elin Madsen*, født 1934 som datter af *Karl Peder Christian Madsen* i Siggård. Parret får datteren *Karen Margrethe* i 1957. Samme år forpagter han gården ud til svogeren *Henning Madsen*.

I 1964 sælger han Meltoft til *Aksel Christensen Bach*, født 1928 som søn af *Jens Martinus Chri-*

stensen Bach i Hjørvig. Han er gift med *Edith Hansen*, født 1933 som datter af *Thorvald Hansen* i Ny Mejdal. Parret kommer hertil fra Ny Mejdal med børnene *Svend Aage*, født 1957 og *Inga*, født 1961.

Sønnen *Svend Aage* bygger i 1982 en ejendom på Meltofts jorder, hvor han driver minkfarm. Han er gift med *Else Johansen*, født 1955 i Sørvad. De har børnene *Tekla*, født 1978, og *Anja*, født 1981.

Bakgård

Hjørvadhus hed stedet oprindeligt og var et af de syv fæstehuse på Tvis kloster mark. Forleddet i

Bakgård ligger højt på den nordlige side af Tvis Å. Vejen fra den primitive træbro op forbi gården var stejl og ofte ufremkommelig for både hest og vogn på grund af det dybe sand. Billedet er fra omkring 1940.

navnet er »hjord« eller »hyrde« og efterleddet er »vadested«.

I 1769 gifter *Anders Jepsen* sig med Karen Jensdatter fra Mejrup. Han er søn af Jep Hermansen i »Huset«, senere: Smedehuset, på Tvis kloster mark. De unge flytter ind i Hjørvadhus og får børnene Mette i 1770, Ib i 1772, Jens i 1774, Herman i 1777, Niels i 1780 og Appelone i 1782. De bor i Hjørvadhus, indtil de i 1789 overtager fæstet i Uhre.

Så flytter *Laurids Teglbrænder* fra Sommerdal til Hjørvadhus, hvor han dør i 1809, 64 år gammel. Hans datter Christiane Lauridsdatter gifter sig i 1810 med *Jens Pedersen Bak*, født 1764 som søn af

Peder Pedersen i Bakhus på Tvis kloster mark, og de overtager Hjørvadhus, hvor de får børnene Marie Catrine i 1811, Laurids i 1813 og Kirsten i 1816.

Efter mandens død i 1832 driver enken ejendommen, indtil sønnen *Laurids Jensen Bak* overtager den i 1842, samme år som han gifter sig med Else Jensdatter, født 1815 som datter af Jens Jensen Hjørvad i Fattighuset. Med i ægteskabet bringer hun datteren Kirsten Marie, født 1837, og sammen får de Christine i 1845, Jensine i 1848, Søren i 1850 og Jens i 1854.

Datteren Jensine gifter sig med *Jens Peder Laursen*, født 1849 i Mejrup, og de overtager

ejendommen i 1876. De får børnene Mette i 1876, Laurits Kristian i 1878, Else Marie i 1880, Laura i 1882, Ane i 1884, Severine i 1887 og Oline i 1891.

I 1905 går de på aftægt og overdrager gården til sønnen *Laurids Kristian Lauridsen*, kaldet Laurids Bak. Han gifter sig med Cecilie Jensen, født 1889 i Aulum. De får børnene Jens Peder i januar 1911, Jens Christian i december 1911, Jens Senius i 1913, Agner Christian i 1916, Marthe Margrethe i 1918, Alma i 1920, Gustav i 1923 og Otto i 1925, Evald i 1930, Aage i 1932 og Alfred i 1938.

Laurids Bak flytter i 1948 til Tvis by og sælger Bakgård til *Jens Bisgaard*, som straks videresælger den til *Aksel Jacobsen*, født 1918 i Toftkær som søn af Martin Jacobsen. Han gifter sig med Karen Elisabeth Mortensen, født 1926 i Mejrup. De får børnene Rosa Irene i 1949 og Eigild i 1952.

I 1966 flytter Aksel Jacobsen til Tvis by og sælger Bakgård til *Ove Jensen* fra Mejrup, som desuden ejer Hedegård i Tvislund.

Mølvad

Mølvad er et af de syv fæstehuse på Tvis klostermark fra før 1800. Her bor i 1801 *Søren Nielsen Møller*, som i 1792 gifter sig med Anne Jensdatter Søe fra Møborg. De dør som aftægtsfolk i Mølvadhus, han i 1831 som 78-årig og hun i 1844, da hun er 86 år gammel.

I 1826 har han solgt Mølvadhus til *Søren Didriksen* i Tvislund med ret til at bebo og drive stedet til sin død. I 1831 flytter Søren Didriksens svigersøn ind i huset. Han hedder *Jens Christian Christensen* og stammer fra Sevel. Han er gift med Søren Didriksens datter Mette Sørensdatter, født 1807 i Nørgård. De får børnene Ane og Søren i 1832, Søren Møller i 1833, Søren Lund i 1835, Johanne i 1838, Christen i 1842, Didrik i 1845, Henriette i 1847, igen en Søren Møller Jensen i 1850 og Diderikke i 1853.

I 1872 dør faderen, og enken Mette Sørensdatter skøder i 1879 Mølvadhus til sønnen *Søren Møller Jensen*, der er ungarl. Som indsidder i huset bor endvidere *Georg Svenning Georgsen*, der er gift med søsteren Diderikke Jensen. De får i 1884 sønnen Jens Christian Georgsen. I 1889 dør Georg Svenning Georgsen, og Diderikke Jensen gifter sig med *Peder Christian Klint*, født 1861 i Hodsager, til hvem Søren Møller Jensen i 1893 sælger Mølvadhus. De får børnene Mette Marie i 1890, Svenning Marinus i 1891 og Mette Johanne i 1893.

I 1903 dør Diderikke Jensen, kun 46 år gammel, og Peder Christian Klint flytter til Aulum. Mølvadhus går nu tilbage til svogeren *Søren Møller Jensen* i Bjerrehus. Han flytter med sin søster Henriette Jensen som husbestyrerinde til Mølvad og tager sig af søsterens og svogerens børn Svenning og Mette Klint.

I 1912 overtager *Svenning Marinus Klint* ejendommen. Han gifter sig med Inger Marie Andersen, født 1895 i Resen, og de får børnene Frederikke i 1919, Peder Christian i 1920, Karen i 1921, igen en Frederikke i 1923, Mads Kristian i 1924, Marie i 1925, igen en Mads Kristian i 1927, Johannes i 1928, Immanuel i 1930 og Samuel i 1932.

I 1934 går gården på tvangsauktion og bliver overtaget af *Peder Christian Jensen Hald*, født 1888 på Mors og gift med Karen Marie Pedersen, født 1892 i Bedsted i Thy. De får børnene Jens Christian i 1916, Anne Kristine i 1917, Carl Martinus i 1918, Laurids i 1927 og Aage i 1931.

I 1956 sælger han Mølvad til *Poul Sahl Knudsen*, født 1922 som søn af Kresten Knudsen i Holstebro, senere ejer af Tviskloster. Han er gift med Ingrid Schou, født 1928 i Viborg. De får børnene Peder Kresten i 1951, Kristian i 1952 og Hanne Mette i 1956. Parret bygger boligen Skovbo på en parcel fra Moesgård øst for Bakgård og driver Mølvad ved bestyrer.

Sommerdal

Laurids Teglblænder er den første nævnte beboer i Sommerdal. Han hed Laurids Christensen og er født omkring 1745 som søn af Christen Pedersen Nybo. Han er gift med Ane Catrine Jensdatter fra Mejrup, og de får børnene Christiane i 1774 og Poul i 1777.

I 1789 flytter Laurids Teglblænder til Hjørvadhus, og som ny beboer i Sommerdal kommer *Jens Pedersen Uhre*, gift med Johanne Jensdatter, efter at de har opgivet fæstet i Uhre. Deres søn *Peder Jensen*, født 1775, overtager Sommerdal efter forældrene og gifter sig med Mette Mikkelsdatter fra Sir. De får sønnen Jens i 1819. Efter mandens død i 1830 skøder enken Sommerdal til *Jens Christian Christensen* i Mølvad, men bor fortsat i huset.

Jens Christian Christensen driver Mølvad og Sommerdal sammen indtil sin død i 1872, og da hans enke skifter mellem børnene i 1877, får sønnen *Søren Lund Jensen* skøde på Sommerdal. Han dør allerede i 1880 ugift, hvorefter broderen *Søren Møller Jensen* får ejendommen, som han i 1885 sælger til svogeren *Georg Svenning Georgsen*, gift med Diderikke Jensen, født 1853 i Mølvad. Georg Svenning Georgsen dør i 1889, kun 33 år gammel, og enken gifter sig med *Peder Christian Klint*, født 1861 i Hodsager. Stadig drives Sommerdal og Mølvad sammen, men i 1891 sælger Peder Christian Klint Sommerdal til *Jens Jensen Larsen*.

Jens Jensen Larsen er født i 1858 i Måbjerg og gifter sig i 1896 med Mariane Bertelsen, født 1869 som datter af Bertel Larsen i Munkedal. De får børnene Jens Jørgen i 1896, Jacob i 1898, Bertel i 1899, Jacob i 1901, igen en Jacob i 1903, Edvard i 1905, Lars Kristian i 1906.

I 1935 får sønnen *Jacob Larsen* skøde på ejendommen. Han gifter sig med Johanne Rødbro, født 1911 i Hodsager. De får børnene Edith i 1942 og Sigrid i 1944.

I 1961 køber *Bernhard Vandborg* Sommerdal. Han er født i 1915 i Linde og gift med Tove Lys-holm Christensen, født 1936 i Brande. De får sønnen Ole i 1962 og flytter derefter til Holstebro og senere til Løghøj i Tvislund. I 1963 bliver Sommerdal købt af *Poul Sahl Knudsen* i Mølvad, som indretter minkfarm på ejendommen, som efter mandens død i 1980 overtages af enken *Ingrid Knudsen* i Skovbo.

Kragdalhus

Mellem Sønderbæk og Sommerdal opstår engang i 1870'erne et lille selvejerhus, kaldet Kragdalhus. Herind flytter i 1875 *Jens Christensen*, født 1845 som søn af Christen Jensen i Grydholt og gift med Marianne Jensen, født 1849 som datter af Jens Christian Andersen i Siggård. De har først boet til leje i Siggård, hvor de får sønnen Jens Christian Marius i 1873, derefter i Sønderbæk, hvor de i 1875 får Christian Andreas. I Kragdalhus får de endvidere Laurids Peder i 1877 og Søren Kaa i 1879.

Parret flytter herefter til Dueholm, og ind i Kragdalhus flytter *Søren Grydholt*, der hidtil har boet med sin familie i Højbjerg. I Kragdalhus får de yderligere børnene Katrine i 1879, Johanne i 1882, Ane Kristine i 1885, Laurids i 1886 og Peder i 1888.

I 1911 dør Søren Christian Christensen Grydholt, og efter en ildebrand, hvorved Kragdalhus nedbrænder, bliver stedet solgt til Karl Jensen Dyrmosé i Sønderbæk, som nedriver resterne af huset og lægger jorden sammen med sin egen, således at Sønderbæk kommer op på godt 85 tønder land.

Sønderbæk

Da *Jens Jensen Skrædder* i 1837 overdrager Tvis-hus til sønnen Peder, flytter han selv og hustruen ind i et aftægtshus på Tvishus' jorder. Dette hus

datteren Mette Kirstine og får i Hjørvidhus Jensine i 1850, Peder i 1853, Jens i 1855 og Niels Johan i 1859.

I 1860 bliver huset solgt til *Peder Jensen Ausum*. Han er født i 1829 som søn af Jens Madsen Rounborg i Trindvighus og gift med Maren Kristine Laursen fra Borbjerg. De bor i huset i 25 år, og i 1885 sælger de stedet til *Mads Jensen Koldkjær* fra Vildbjerg, gift med Nikoline Madsen fra Bøvling. De har datteren Ane, født 1865 og plejesønnen Thor, født 1878 i Vinding.

Plejesønnen *Thor Jensen* overtager ejendommen i 1911. Han er gift med Laura Henrikke Jensen, født 1880 i Struer. De får børnene Dagny i 1910, Petra Johanne i 1913, Erna i 1915, Anker Juhl i 1916, Thorvald i 1921 og Ingrid i 1923.

I 1924 flytter han til Tvis by og sælger Hjørvid til *Jens Bisgaard Sørensen*, som videresælger den til *Jens Christian Pedersen*, der året efter bytter med *Jens Martinus Christensen Bach*, der flytter hertil fra Lilleskov med hustru og børn og her yderligere får Thomas i 1927, Aksel i 1928, Anna Margrethe i 1929 og Jens Juhl i 1931.

Sønnen *Ejler Christensen Bach*, født 1926, overtager ejendommen i 1958. Han er gift med Anna Holmgaard Christensen, født 1934 i Fårvang. De får børnene Birthe i 1957, Lene i 1961 og Finn i 1964.

Huldahl

Anders Pedersen Halgaard køber i 1813 en udstykket parcel på Tvis kloster mark og opfører her et husmandssted. Han er født 1778 som søn af Peder Jørgensen Halgaard og gift med Karen Christensdatter fra Moesgaard i Vinding. Da de går på aftægt i 1839, sælger de stedet til *Peder Hansen*, som stammer fra Sønder Nissum. Han er gift med Ane Jensdatter, født 1810 som datter af Jens Jensen Sønderby i Uhre. Parret flytter til Huldahl med børnene Jens Peder Sjørvad og Ane Kristine. I Huldahl får de endvidere Mari-

anne i 1839, Ove i 1842, Johanne i 1845, Ib Andreas i 1850 og Oveline i 1853. - Peder Hansen Huldahl blev også kaldet Pe' Tejnsen og var en meget populær spillemand ved gilderne rundt om i sognet.

Datteren Oveline Pedersen gifter sig med *Jens Christian Andersen* fra Handbjerg, og de overtager Huldahl i 1875. De får børnene Peder Andreas i 1876, Anton Christian i 1880 og Knud Trædholt i 1883. Jens Christian Andersen mageskifter herefter Huldahl til *Jens Jensen*, der i 1885 sælger til *Christen Madsen*, gift med Ingeborg Jepsen. De får i 1886 sønnen Christian Tjagvad Madsen. Christen Madsen mageskifter Huldahl til *Palemon Laurberg* fra Haderup, hvis kone hed Ane og stammer fra Mønsted. De kommer hertil med to voksne døtre Maren Marentine og Ane Margrethe, hvoraf førstnævnte er gift med Marinus Jensen. De unge bor også i Huldahl, hvor de i 1887 får sønnen Palemon Laurberg Jensen.

I 1892 køber *Mads Kaspersen* stedet. Han er født i Brabrand ved Århus og gift med Ane Dyhrberg, der stammer fra Håsum. Parret flytter hertil fra Måbjerg med datteren Else Marie og sønnen *Jonas Jørgen Dyhrberg Kaspersen*, som overtager ejendommen i 1901. Han er født i 1878 i Mejrup og gifter sig i 1908 med Ane Kristine Kristensen, født 1885 i Kragdalhus som datter af Søren Christensen Grydholt. De får børnene Mads i 1908, tvillingerne Søren Tage og Marius Evald i 1910, Tage i 1912, tvillingerne Marie og Anna i 1914, igen en Marius Evald i 1916, tvillingerne Svend Aage og Ane i 1917, Else i 1919, Johannes i 1921, Mariane i 1923, Ellen i 1924, tvillingerne Marie og Kristine i 1925, Kristiane i 1927 og Henry i 1930.

Sønnen *Johannes Dyhrberg Kaspersen* får i 1950 skøde på Huldahl. Han gifter sig i 1958 med Gunhild Ottosen, født i 1938 i Nørre Nissum. De får børnene Evan i 1959, Dennis i 1964, Brian i 1965 og Marion i 1969.

Huldahl har adresse på Tvis Møllevvej 9, men ejendommen ligger langt tilbage i forhold til vejen, næsten helt nede ved Tvis Å.

Moegård

Hvor Tvis Møllevvej møder Prins Burisvej ligger ejendommen Moegård på godt 90 tønder land. Lige syd for dette kryds er der en bevoksning op til vejen. Her lå Tvis Fattighus, et af de syv huse på Tvis kloster mark, der eksisterer allerede før 1787. I 1813 bliver det solgt til *Jens Jensen Skræder* og er derfor ikke fattighus mere. Men navnet Fattighus bliver hængende ved ejendommen i mange år, selv om ejeren selv kalder sit hus for Tvishus.

Jens Jensen Skræder er født i 1782 og gifter sig i 1811 med Maren Pedersdatter Nørgaard fra Nees. De får børnene Peder i 1811, Ane i 1814, Else i 1816, Kirsten i 1818 og Ane Johanne i 1821.

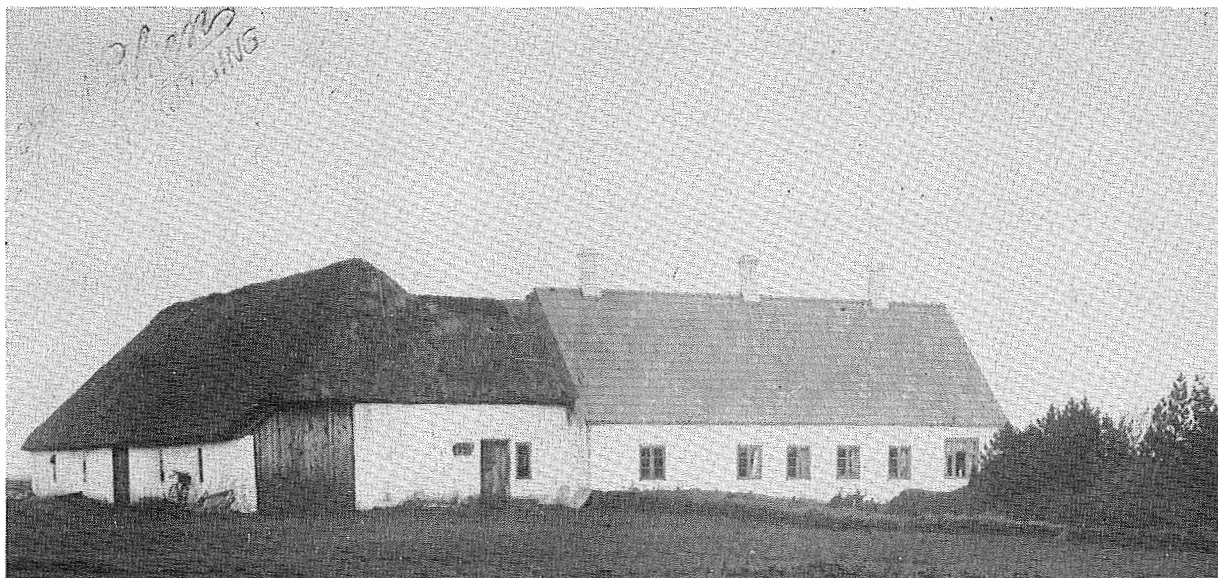
Det er sønnen *Peder Jensen*, der siden overtager huset og driver stedet som husmandsbrug. Han

gifter sig i 1837 med Anne Marie Jensdatter, født 1815 i Vind. De får børnene Jens i 1838, Joseph i 1844, Ellen i 1845, Ane Kirstine i 1849, Ane i 1852, Marie Kirstine i 1855, Marentine Kirstine i 1856 og Carl Peder i 1860.

Datteren Ane Kirstine gifter sig i 1868 med *Erik Laursen*, født 1846 i Ryde, og da de overtager ejendommen i 1870 opføres der et aftægts- hus, 6 fag langt og 9 alen bredt, til de gamle på den modsatte side af vejen. Efter Peder Jensen og hustruens død bor deres datter Ellen i huset, som nedrives i begyndelsen af dette århundrede.

Erik Laursen og Ane Kirstine Pedersen får børnene Ane Marie i 1869, Christian i 1871, Johan Christian i 1873, Ane i 1876, Frederik Ferdinand i 1879, Erikke Anine Kirstine i 1881 og Aurelius Ægidius i 1883.

Efter Erik Laursens død driver enken ejendommen i en årrække indtil sønnen *Aurelius Ægi-*

Stuehuset på Moesgård kan man i dag kun vanskeligt se fra Prins Burisvej, men det kunne nemt ses i 1917, da dette billede blev taget.

dius Laursen i 1908 får skøde på den og kalder den Moesgård. Han gifter sig med Johanne Marie Nielsen, født 1885 i Holstebro. De får datteren Louise Eline i 1910. Hun gifter sig med *Henrik Nørgaard*, født 1901 som søn af Niels Christian Henriksen i Nørgård Tvislund. De unge overtager Moesgaard i 1938, og de får børnene Vagn i 1943 og Gudrun i 1944.

I 1974 overtager sønnen *Vagn Nørgaard* ejendommen.

Dalhus

På Nyholms jorder nær ved vejen ned mod Tvis mølle opstår i begyndelsen af 1840'erne et fæstehus. Det er opført af *Peder Madsen*, som i 1847 får lejekontrakt på jorden. Han er født 1806 i Vildbjerg og gift med Sidsel Cathrine Thomasdatter, født 1810 i Uglkær som datter af Thomas Pedersen Hvam. Parret bor først som indsidere i Hingebjerg, hvor de får datteren Mette Cathrine i 1840. I Dalhus får de endvidere Mads Christian i

1843, Thomas i 1847, Lauredsine i 1850, Marianne i 1853 og Svenning i 1855.

Datteren Lauredsine gifter sig med *Jens Pedersen* fra Naur, kaldet Peider. De bor også i Dalhus, hvor de får børnene Mads Peder i 1882, Jens Kristian i 1887, Ville Peder Valdemar i 1889, Thomas Peder Valdemar i 1891, Sidsel Katrine i 1893. Herefter flytter de til et hus på Brejnholt mark, det senere Søren Saxens hus. Dalhus bliver aldrig købt til ejendom, men Peder Madsens lejemål på jorden får, lov at løbe, så længe han lever. Han bliver 91 år. Nogle år efter hans død i 1897 fraflyttes huset og stedet vender tilbage til Nyholm.

Klosterhus

Anders Johansen er 28 år, da han i 1863 gifter sig med Johanne Andersen, født 1833 i Asp sogn. Anders Johansen stammer fra Sverige, han er smed, og parret slår sig ned i dette hus på Tvis Mølle mark. De får sønnen Johan Peder Johansen i 1866.

Hvor familien flytter hen, vides ikke, men kort tid efter bor der en ny smed i huset. Det er *Poul Andersen*, født 1823 i Houe. Han er gift med *Maren Graversen*, født 1820 i Nr. Lem. De flytter hertil med børnene *Niels Christian*, *Maren* og *Ane Marie*.

I 1888 flytter den tredje smed ind i huset. Det er *Konrad Knudsen*, født 1847 i Mejrup og gift med *Else Marie Nielsen*, født 1851 i Ryde. De flytter hertil fra Gimsing og har børnene *Ane Johanne*, født 1877, *Niels* i 1879, *Niels Christian* i 1882 og *Knud* i 1886. I Klosterhus får de desuden *Ane* i 1892.

Konrad Knudsen dør i 1908, og enken bebor huset indtil sin død i 1924. Herefter bliver det solgt til *Jens Peder Strunck*, der året efter sælger til *Johannes Pedersen*, der sælger til *Niels Christian Jensen Nygaard*. Han stammer fra Mejrup og er ungkarl.

I 1934 sælger han Klosterhus til *Laurids Madsen*, der i 1936 sælger det til *Kristen Janus Kristensen*. Ved tvangsauktion i 1938 bliver huset købt af *Marinus Jensen*, som forøger stedets jordtilliggende ved køb af en naboparcel.

Marinus Jensen er født i 1889 i Møborg og gift med *Madsine Kristine Fabricius Jensen*, født 1899 i Møborg. Parret er flyttet til Tvis sogn med børnene *Anna*, født 1922, og *Jens* i 1924. I Tvis får de yderligere *Johannes* i 1925, *Martha* i 1927, *Ejnar* i 1928, *Lydia* i 1931 og *Johanne* i 1936. De bor først til leje i Neder Munkbro, siden i Bakkebo i Tvis, inden de i 1938 køber Klosterhus.

Efter *Marinus Jensens* død sælger enken i 1956 ejendommen til *Jens Killerich*, som forpagter *Amalielyst*. I 1962 bliver Klosterhus købt af *Johannes Dalgaard Stefansen*, født 1923 i Aulum. Han er gift med *Grethe Martinsen*, født 1927 i Oddeund som datter af *Christen Martinsen* i Øster Morre. Parret flytter hertil med børnene *Tekla*, født 1949, *Annette* i 1955, *Vivi* i 1960 og *Stefan* i 1962. *Johannes Stefansen* driver desuden vognmandsforretning indtil 1980.

Modsat Huldahl ligger Klosterhus tæt ved Tvis Møllevvej. Tre smede har boet her efter hinanden, hvorfor huset undertiden kaldes Tvis mølles smedehus. Huset, her taget i 1954, er nu helt ombygget.

Vejhus

Anders Jepsen Bak, født 1804 i Bakhus som søn af *Jeppe Pedersen Bak*, gifter sig med *Maren Andersdatter* fra Fousing, og de fæster et »toftehus på Tvis kloster mark«. Dette hus kaldes *Vejhus*, og det lå lige vest for vejen ned mod Tvis mølle midt mellem *Moesgaard* og *Dalhus*.

Anders Jepsen Bak og hustru får børnene *Jeppe* i 1826 og *Anders* i 1830. Efter *Anders Jepsen Baks* død i 1832 - han bliver kun 29 år - bliver enken boende i huset indtil sin død. Hun ernærer sig »mest af håndarbejde og af almisser«.

I 1845 flytter *Peder Christian Pedersen Skindbjerg* ind i huset. Han er født i 1814 i Nr. Felding og gifter sig i 1845 med *Bodil Christiane Jensen*, født 1822 som datter af *Jens Byrresen* i Haurtoft. De får børnene *Peder* i 1845, *Carl* i 1848, *Frands* i 1851, *Mads* i 1854 og *Carl Andreas* i 1858.

Peder Christian Pedersen har livsvarigt lejemål på stedet, og da han dør i 1891 som enkemand, nedlægges huset.

Tingager

Tvis Kloster havde birkeret, og denne juridiske myndighed over for bønderne bevarede klosteret også efter, at det var blevet en verdslig herregård.

Tre mælketure kørte til gårdene på Tvis kloster mark. Her er en opgørelse over, hvor mange pund mælk årligt de enkelte gårde leverede til Tvis mejeri i 1944-45:

Grydholdt Tur.

1. Grydholdt	25995
2. M. Grydholdt	11331
3. V. Grydholdt	46273
11. Fuglsang	15711
12. Sommerdal	26496
13. Mølvad	11501
14. Bjerghus	11729
15. Laturalund	13121
16. Knudsens Minde	15059
	<hr/>
	177216

Tvis Kloster Tur.

4. Enggaard	20528
5. Østergaard	22183
6. Tvis Kloster	99913
7. Siggaaard	25032
8. Meltoft	26846
9. Hjørvad	16377
10. Sønderbæk	17867
18. Hjørvig	2838
19. Huldal	14206
	<hr/>
	245790

Tvis Mølle Tur.

17. Klosterhus	7752
21. Amalielyst	7578
22. Tingager	17250
23. Vesterager	5510
24. Lindballe	50846
25. Dueholm	14864
26. Moesgaard	22746
27. Nyholm	49537
28. Lilleskov	35636
29. Nørrevang	17109
30. Tingagerhus	1498
172. Ellegaard	22324
	<hr/>
	252650

Retten er formentlig blevet holdt på Tingagerbakke her syd for klosterøen, hvor også marken kaldes »Tingbache ager«.

Marken er ikke bebygget før efter udparcelleringen i 1813, men ingen ejendom i Tvis omfatter så mange små enkeltparceller og så mange matrikelnumre som ejendommen Tingager. Det hænger muligvis sammen med, at der på dette sted foruden selvejerhuset Tingager opføres Tvis fattighus eller fattighuse, for der var vist nok to. Præcis hvor disse fattighuse lå i forhold til selvejerhuset Tingager, kan ikke afgøres, men fattighus var der her i nærheden fra 1840, da det afløste fattighusene på klosterøen, til 1874, da Nr. Felding-Tvis kommune bygger en fattiggård ved Flodgård i Nr. Felding, fælles for de to sogne.

Laurids Andersen nævnes som den første beboer i Tingager. Han er i 1829 flyttet fra Sønderhus i Skautrup med hustru og børn til Tingager, hvor parret yderligere får sønnen Mads i 1831. Laurids Andersen er daglejer og almisselem. Han går i slutningen af 1840'erne på aftægt i Tingager.

Dernæst flytter *Jens Larsen* ind i huset. Han ernærer sig også som daglejer. Han er født i 1805 i Vemb. Som husholderske har han Karen Christensdatter, født 1806 i Mejrup, som har sønnen Niels Mikkelsen, født 1841 i Mejrup. De gifter sig i 1850, men det ses ikke, at der har været børn i ægteskabet.

I 1866 sælger Jens Larsen ejendommen til *Niels Christian Laursen Møller*. Han er født i 1837 og gift med Else Marie Olesen, født 1843 i Resen. De kommer hertil med sønnen Laust, født 1865 i Hodsager, og i Tingager får de Ole Christian i 1866 og Marinus i 1870.

I 1872 sælger han ejendommen til *Jørgen Olesen*, født 1845 i Aulum. Han gifter sig med Abalone Andersen, født 1847 som datter af Anders Christensen i Over Skautrup. De kommer hertil fra Aulum med datteren Ane Marie, født 1871, og får i Tingager Andrea i 1875, Ole i 1878 og Marianne i 1881.

Jørgen Olesen overtager i 1881 svigerfaderens ejendom Over Skautrup og sælger Tingager til *Søren Nielsen*, født 1848 som søn af Niels Andreas Sørensen i Østergård på Tvis kloster mark. Han gifter sig med Kirstine Katrine Pedersen, født 1853 i Kragelund sogn. De får børnene Niels Andreas i 1882, Peder Christian i 1883, Laurids i 1885, Marinus i 1886, Kjeld Overgaard i 1887, Kristen i 1890, Jens i 1891, Anders Kristian i 1893, Kristian i 1894, Helene i 1895, Johannes i 1897 og igen en Johannes i 1900.

Sønnen *Peder Christian Nielsen* overtager ejendommen i 1910. Han gifter sig med Marianne Nielsen, født 1884 i Ørre. De får børnene Søren Kristian Meldgård i 1913 og Johannes Vedel i 1917.

I 1944 køber *Jens Bisgaard Sørensen* Tingager, som han videresælger til *Lars Christian Nielsen*, som en kort tid har været bestyrer på Tviskloster. Han er født 1909 i Femmøller og gift med Bodil Kjærsgaard, født 1913 i Jebjerg. Parret får børnene Birthe Katrine i 1942, Niels Jakob i 1944, Holger i 1945 og Kirsten Marie i 1947.

I 1980 bliver ejendommen købt af *Frank Lauridsen*, født 1955 i Holstebro som søn af Verner Lauridsen i Tvis. Han har bofællesskab med Sonja Johansen, født 1953 i Lemvig.

Rosenly

Da *Søren Nielsen* i 1910 overdrager Tingager til sønnen Peder Christian, flytter han til et aftægts- hus på Tingager mark, som kaldes Tingagerhus. Efter Søren Niensens død sælger enken i 1919 huset til sønnen *Anders Kristian Nielsen*. Året efter flytter en anden søn, *Kjeld Overgaard Nielsen*, ind i huset. Han kommer fra Mejrup med hustru og 3 børn.

I 1921 bliver huset solgt til *Marinus Nielsen*, der flytter hertil fra Lille Skautrup med sin familie og bor her indtil 1943, da han sælger Tingagerhus til svigersønnen *Jens Nielsen*, gift med datteren

Amalielyst, der var hovedskole med degnelod fra 1833 til 1887, blev sidenhen en almindelig landbrugsejendom igen. Ved Amalielyst lå Tvis klostres mergelgrav, hvor alle ejendommene på Tvis kloster mark havde ret til at hente mergel til eget forbrug.

Else Nielsen. De bor her indtil 1947. Så sælger de til *Laurids Madsen*, der i 1948 sælger til *Andreas Nielsen*. Han sælger i 1950 til *Jens Bjerg Bjørnkjær Nielsen*, der omdøber ejendommen til Rosenly.

I 1952 bliver stedet købt af *Svend Aage Jørgensen*, der flytter hertil fra Overgaard. Han er født i 1919 i Holstebro og gift med Emmy Nielsen, født 1925 i Vandborg. De får børnene Gunhild i 1946, Niels Aage i 1955 og Karl Erik i 1958.

De sælger i 1971 til *Erik Bro*, der sælger til *Jytte Nissen*. I 1975 bliver ejendommen solgt til *Knud Anker Nielsen*, der i 1977 sælger den til *Erik* og *Jette Bispekov*. De sælger den i 1983 til *Preben* og *Annelise Sonnichsen*.

I 1984 sælger de ejendommen til *Per Falck*, født 1956 i Åbenrå. Han har bofællesskab med Britha Borg Christiansen, født 1957 i Resen. Parret har børnene Sally, født 1978 og Mie, født 1985.

Amalielyst

Trindvig hed en eng ved en af Storåens mange bugtninger. Ud for denne eng oven for skrænten opstår omkring 1815 et hus, kaldet Trindvigshus, senere Amalielyst. Her bor *Thomas Madsen Snejbjerg* gift med Karen Mikkelsdatter. Deres datter

Ane gifter sig i 1821 med *Jens Madsen Rounborg* fra Vejrum, og de unge overtager huset, da forældrene går på aftægt. De får børnene Kirsten i 1822, Mads i 1823, Karen i 1825, Bodil Marie i 1827 og Peder i 1829.

I 1833 køber Tvis kommune ejendommen af Jens Rounborg, der flytter til Over Uglkær. Kommunen køber desuden en naboparcel og opretter her den første skole i sognet med tilhørende degnelod. Fra 1833 til 1887 er her hovedskole, og i de 54 år har fire degne levet og virket her: Vilhelm Dalgaard, Niels Olesen, Jens Knudsen Kjær og Niels Sehested Kjerulf Henriksen, som alle er nærmere omtalt i kapitlet Skole og degn.

Da skolen nedlægges, bliver bygninger og jord i 1890 solgt til *Christian Høgsberg Jensen*. Han er født i 1844 i Veje i Ulfborg og gift med Marianne Jepsen, født 1840 i Idom. Parret kommer hertil fra Idom med børnene Ane Marie og Jens Christian.

Sønnen *Jens Christian Jensen*, kaldet Jens Chr. Veje overtager ejendommen i 1911. Han er født i 1880 i Idom og gifter sig med Petra Marie Knudsen, født 1890 som datter af Carl Knudsen Uhre. De får børnene Marianne i 1913, Carl i 1915, Kristen i 1917, Maren i 1919, Robert i 1921, Ove i 1925 og Nora i 1930.

I 1940 bliver ejendommen købt af *Poul Eilskov Jensen*. Få år efter flytter *Carlo Jensen* ind i Amalielyst. Han er gift med Ellen Byrgesen, født 1922 som datter af Albert Kristian Byrgesen, som flytter hen til datteren og svigersønnen, da han sælger Vesterager i 1944.

I 1947 bliver Amalielyst solgt til *Johan Christian Hansen* fra Bur, der desuden ejer Tvis mølle. Fra 1957 til 1962 er Amalielyst forpagtet af *Jens Küle-rich*, som indtil da har været bestyrer for Tvis mølle.

I 1972 bliver Amalielyst solgt til *Eugenio Barba*, født 1936 i Italien. Han er gift med Judith Jones, født 1939 i England. Parret har sønnerne Manu, født 1967, og Kim, født 1969.

Vesterager

Vesterager er udstykket fra Lindballe af Peder Pedersen, der i 1888 skøder 24 tønder land til sønnen *Mourits Pedersen*, kaldet Moust Lindballe. Han er født i 1861 og gift med Karen Christensen, født 1860 i Vinding.

I 1890 flytter han til Mellem Grydholt og sælger Vesterager til svogeren *Anders Mejdal Nielsen*, født 1864 i Borbjerg og gift med Christine Pedersen, født 1859 som datter af Peder Pedersen i Lindballe. De får børnene Petrine Marie i 1891 og Peder i 1893.

Denne søn *Peder Lindballe Nielsen* overtager ejendommen i 1916. Han gifter sig året efter med Anna Henriette Pedersen, født 1896 i Hjerm. De får sønnerne Bendt Ferdinand Andreas i 1918 og Bent Andreas i 1919. I 1921 flytter familien til Struer og sælger Vesterager til *Albert Kristian Byrgesen*, der stammer fra Herning og er gift med Ane Johanne Andersen fra Vildbjerg. De flytter hertil med datteren Signe og får yderligere Ellen i 1922, Knud i 1923, Gerda i 1924, Irene i 1928 og Byrge i 1933.

I 1943 dør Ane Johanne Andersen kun 49 år gammel, og enkemanden flytter til datteren og svigersønnen i Amalielyst. Vesterager sælger han til *Peder Bramstrup Jensen* i 1944. Han ejer den kun i to år; så sælger han den til handelsmand *Anders Volder*, som kun har den et år.

I 1947 køber *Ejner Pedersen Skræddergaard* ejendommen Vesterager og flytter hertil fra ejendommen Mejdal. Han er født 1915 i Ølby og gift med Inge Majgaard, født 1917. De får børnene Karen i 1940, Bente i 1941, Peder i 1942, Solveig i 1944 og Lisbeth i 1950.

Lindballe

Lindballehus, som er et af de syv fæstehuse på Tvis kloster mark, lå ikke dér, hvor gården Lindballe ligger i dag. Lindballehus lå længere mod vest på den grund, der nu har adressen Prins Bu-

For mere end 100 år siden blev Lindballe flyttet syd for vejen og et godt stykke længere mod øst. Stuehuset fra 1917 er i dag moderniseret og staldbygningen langs Prins Burisvej er forlænget hen til læhegnet.

risvej 77 og hvor Mejdal møbler har til huse. Da man i 1985 udgravede grunden til den nye fabriks-hal ved Mejdal møbler, stødte man på fundamentet til det gamle Lindballehus.

Lindballehus nævnes første gang i 1782, da Zidse Nielsdatter fra Lindballehus bliver gift med *Niels Nielsen Brise*. De får i 1783 sønnen Niels, men derefter forsvinder faderen ud af billedet, mens Zidse Nielsdatter dør som aftægtskone i Lindballehus i 1820, 64 år gammel.

Men længe forinden er der kommet nye beboere i Lindballehus. I 1787 bor *Niels Jensen Thyge* og hans kone Maren Mortensdatter her, efter at de er fraflyttet Uglkær. Niels Jensen Thyge

dør i 1805, 77 år gammel og Maren Mortensdatter i 1817. De var gift i 51 år, noterer præsten i kirkebogen.

Jesper Pallesen er den første ejer af Lindballehus. Han stammer fra Ryde og hans kone Mette Nielsdatter fra Holstebro, men parret kommer hertil med deres store børn fra Sinding sogn. De går siden på aftægt i Lindballehus, og i 1834 er *Knud Christensen* ejer af Lindballehus. Han stammer fra Holstebro og har i sit første ægteskab sønnen Niels Christian Knudsen. Nu er han gift med Marianne Jensdatter, som stammer fra Rydbjerg sogn i Viborg amt. I dette ægteskab får de børnene Christian i 1834, Jens i 1838, Mette

Sofie i 1841, Jesper i 1845, igen en Jesper i 1846, Anton Frederik i 1849, Niels Christian i 1853.

I 1858 mageskifter Knud Christensen med en ejendom i Vinding, og med *Peder Pedersen* som ny ejer kommer den nuværende ejers slægt ind på gården. Peder Pedersen er født i 1834 i Hodsager og gift med Else Marie Mouritsdatter, født 1833 i Vinding. De får børnene Christine i 1859, Mourits i 1861, Inger Kirstine i 1864, Peder i 1866, Ane i 1869, Ane Cecilie i 1873, Jensine i 1875 og Karen i 1878.

I 1888 sælger Peder Pedersen en parcel fra til sønnen Mourits, og da han og hans hustru i 1899 beslutter at gå på aftægt, overtages Lindballe af sønnen *Peder Pedersen*, som i 1905 antager navnet Lindballe for sig og sine efterkommere. Han gifter sig med Maren Kirstine Petrine Lauritsen, født 1878 i Vind, og de får børnene Peder i 1900, Else Marie i 1902, Johanne i 1903, Laurits i 1905, Harald i 1908, Julie Sofie i 1910, Ingeborg i 1912 og Aksel i 1914.

I 1935 dør Peder Lindballe, og enken driver herefter gården, indtil den i 1949 bliver overtaget af sønnen *Harald Lindballe*. Han er ugift, men efter at søsteren Johanne er blevet enke, flytter hun til Lindballe som husbestyrer for broderen.

I 1975 sælger Harald Lindballe ejendommen til søstersønnen *Arne Hugo Jensen* og flytter til en bolig nedenfor gården, Prins Burisvej 80.

Arne Hugo Jensen er født i 1935 som søn af Jens Peder Jensen og Johanne Pedersen Lindballe. Han gifter sig med Lis Jensen, født 1944 i Holstebro, og de får børnene Kirsten i 1963 og Jens Peter i 1969.

Mejdal møbler

I 1963 køber snedker Niels Overgaard jord ved Prins Burisvej og opfører bolig og erhvervsbygninger til sin virksomhed Mejdal møbler. I 1985 udvider han med en fabriksdal på grunden, hvor det tidligere Lindballehus har ligget.

Niels Mehli Overgaard er født i 1926 i Hemmet og gift med Elin Vestergaard, født 1932 i Randers. Parret har børnene Jens Christian, født 1955, Henrik 1958 og Lars 1968.

Dueholm

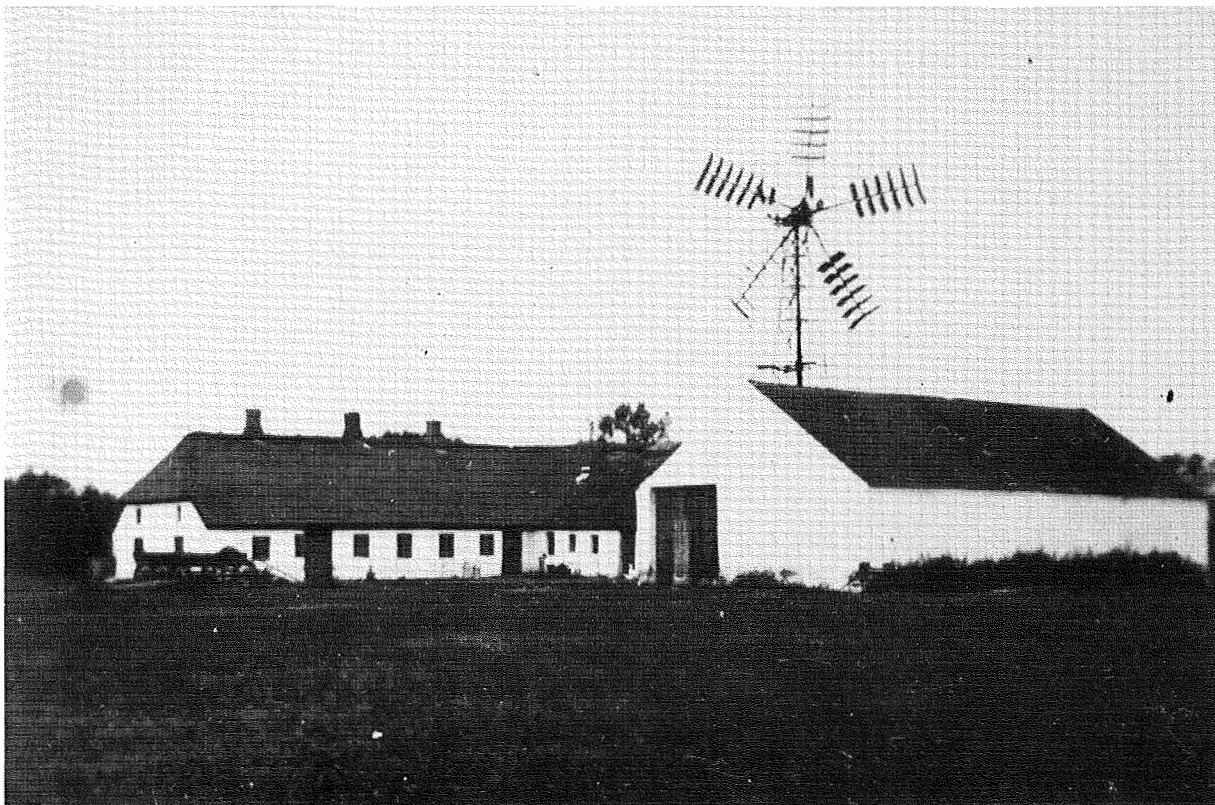
Jorden er udstykket fra Tvis mølle i 1879 og solgt til *Jens Christensen*. Han flytter med hustru og børn hertil fra Kragdalshus og får på det nye sted yderligere børnene Karl Ejler i 1881, Ane i 1882, Johannes i 1884, tvillingerne Ane Marie og Jens Peder i 1886, Martin Andreas i 1889, tvillingerne Elvine og Thora i 1891, tvillingerne Poul Martinus og Ansgar Magnus i 1894.

I 1916 overtager sønnen *Jens Peder Christensen* ejendommen. Han gifter sig med Marie Elisabeth Vestergaard, født 1889 som datter af Jens Lund Lauridsen i Vestergård Tvislund. De får børnene Jens Lund i 1918, Kai Verner i 1920, mens de bor i Dueholm.

I 1921 køber Peder Christensen ejendommen Nyholm og sælger Dueholm til *Gravers Dam Gravensen*, som året efter sælger den til *Svend Kleinstrup Jensen*, som er født 1893 i Vinding, og som gifter sig med Maren Pedersen, født 1895 som datter af Mourits Pedersen i Mellem Grydholt. De får sønnen *Harry Kleinstrup Jensen* i 1929, som i 1959 overtager ejendommen og fortsat driver den.

Nyholm

Ejendommen er opstået som en landarbejderbolig i 1860'erne. I 1870 bor her to arbejdsmænd i huset: *Johan Christoffer Kloch* fra Torning sogn, gift med Marie Kirstine Jensen fra Vinderslev sogn. De har datteren Ane Cathrine Kloch, født 1866 i Vinderslev sogn. Den anden beboer er den 29-årige arbejdsmand *Christen Nielsen*, som er gift med Inger Marie Knudsen fra Holstebro. De to familier bor til leje i huset, som tilhører Niels Christian Bjerre på Tviskloster.

Endnu i 1941 var stuehuset på Dueholm stråttækt og havde tre skorstene. Imponerende er også gårdens vindmølle.

Han sælger i 1875 stedet til *Peder Larsen Jensen*, som driver Nyholm som landbrugsejendom. Han er født i 1841 og gift med *Kirsten Villadsen*, født 1840 i Flade på Mors. Parret flytter hertil fra Flade med børnene *Sidsel*, *Johanne* og *Grethe*. I Tvis får de yderligere *Marie* i 1877, *Niels* i 1879 og *Ane* i 1882. I 1888 sælger *Peder Jensen* ejendommen til *Hans Peder Nielsen Bruun*, som driver den ved bestyrer *Mads Peder Dahlgaard*, som stammer fra Ulfborg og er gift med *Maren Madsen* fra Mejrup. De får sønnen *Niels Peder* i 1890.

I 1896 gøres der udlæg i gården, som bliver solgt til *Christian Jacobsen*, kaldet *Kræ'* Skold. Han er født i 1840 i Vind og gift med *Juliane Johanne Pedersen*, født 1858 i Arnborg. De flytter hertil med børnene *Kirsten*, *Margrethe*, *Jacob* og

Niels og får i Tvis sønnen *Mads* i 1899.

I 1912 kommer ejendommen på ny i vanskeligheder. Kreditorerne overtager den og sælger den i 1914 til *Kristen Marius Knudsen*, født 1880 i Svostrup sogn. Han gifter sig i 1917 med *Elvine Kristine Kristensen*, født 1891 som datter af *Jens Christensen* i Dueholm. De får sønnen *Christian Daniel* i 1918. I 1919 bliver Nyholm solgt til *Carl Knudsen*, der i 1921 sælger den til *Jens Peder Christensen*, der flytter hertil fra Dueholm.

I Nyholm får de yderligere *Ingrid Kristine* i 1923, *Ernst Henrik* i 1924, *Arne Frederik* i 1925, *Agnes* i 1926, *Karl Jørgen* i 1928 og *Karen* i 1930.

I 1955 udskiller *Peder Nyholm*, som *Jens Peder Christensen* kaldes, 30 tønder land til sønnen *Jørgen*, og i 1959 andre 30 tønder til sønnen *Fre-*

Nyholm er vist den sidste ejendom i Tvis, der bliver udstykket. Det skete så sent som i 1950'erne, da ejendommene Burisholm og Munkholm udparcelleres fra Nyholm. Dette billede af Nyholm er taget omkring 1914.

derik Christensen. Det bliver til ejendommene Munkholm og Burisholm, Prins Burisvej 86 og 85. I 1960 sælger Peder Nyholm ejendommen til sønnen *Kai Verner Christensen*. Han gifter sig med Margrethe Agerbæk Nielsen, født 1937 i Borbjerg. De får børnene Peter i 1963, Niels i 1965, Kurt i 1967 og Jan i 1970.

Munkholm

Munkholm er udstykket i 1955 fra Nyholm til *Karl Jørgen Christensen*, født 1928 som søn af Jens Peder Christensen i Nyholm. Han gifter sig samme år med Elly Dyrmosé, født 1927 i Sønderbæk

som datter af Karl Dyrmosé. De får børnene Leif i 1957, Bent i 1961, Lone i 1962 og Ulla i 1967.

Burisholm

Burisholm er udstykket i 1959 fra Nyholm til *Arne Frederik Christensen*, født 1925 som søn af Jens Peder Christensen i Nyholm. Han gifter sig i 1959 med Dagmar Johanne Sarup Nielsen, født 1922 i Thy. Frederik Christensen er meget aktiv i foreningslivet i sognet. Desuden er han i en periode medlem af menighedsrådet og af det sidste sogneråd i Tvis sogn fra 1966 til 1970.

UGLKÆR

'Velkier' er i 1547 et meget lille sted efter fæstebonden *Methe Jensens* landgilde til godsejeren på Tvis kloster at dømmes. Han skal svare 1 ørtug rug - det er det hele.

I 1633 benævnes stedet 'Wlkiermoße', men det nævnes ikke ved matriklen i 1664. Derimod skyldsættes det ved matriklen 1688 til 1-0-1-2 i hartkorn. Stedet betegnes nu som Ulkier Boel.

Fæsteren hedder *Søren Christensen*, og han er formentlig gift med Maren Pedersdatter, som dør i 1689, 98 år gammel. Af børn har de datteren Ingeborg Sørensdatter, født o. 1642. Hun gifter sig i 1677 med *Jens Christensen*, og de får tre børn, som alle dør, inden de bliver voksne. Selv dør Jens Christensen i 1719 og Ingeborg Sørensdatter i 1728, henholdsvis 94 og 86 år gamle.

En ny fæster kommer til. Han hedder *Jens Sørensen*, og det kan tænkes, at han er søn af Søren Christensen. Han er født o. 1647 og dør i 1724, 77 år gammel. Han er gift første gang med Maren Christensdatter, født o. 1630. Da hun dør i 1694 gifter han sig med Anne Nielsdatter fra Harrestrup, født o. 1646. Det ses ikke, at der har været børn i disse ægteskaber, men Jens Sørensen Uglkær og hans kone optræder ofte som faddere ved dåb i nabogårdene lige indtil deres død i 1724 og 1719. De er da henholdsvis 77 og 73 år.

I 1750 fæster *Christen Jørgensen* Uglkær. Han er født i 1721 som søn af Jørgen Christensen Halgaard og gift med Kirsten Nielsdatter, født 1728 som datter af Niels Pedersen Skautrup. De får børnene Anna i 1751, Maren i 1753, Johanne i 1757 og Niels i 1760.

I 1763 bor der en *Niels Jensen Thyge* i Uglkær.

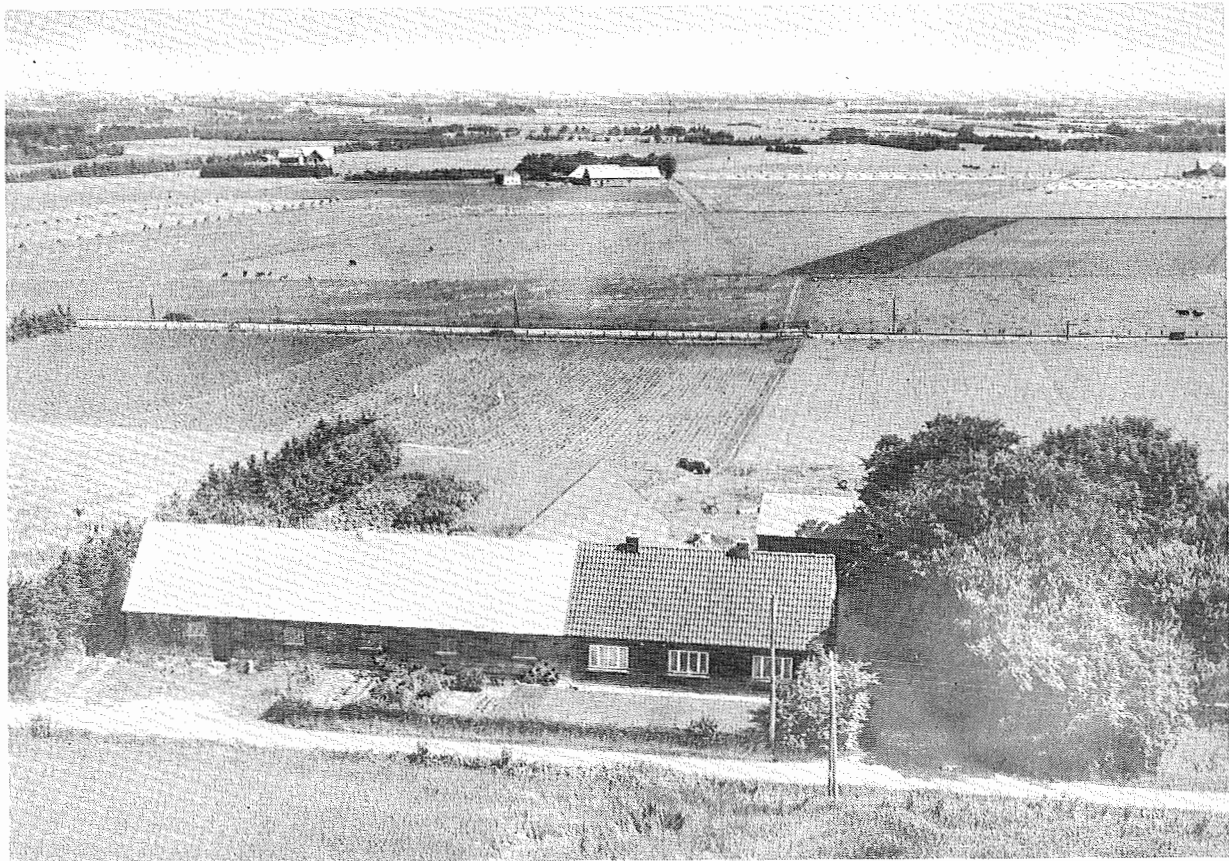
Han er gift med Maren Mortensdatter, og de får Mette i 1763, Maren i 1765, Anna Kirstine i 1768. Familien flytter senere til Lindballehus, og i stedet kommer *Christen Laursen Uhlund* hertil fra Uhlund med sin anden kone Karen Olufsdatter og fem børn. I Uglkær får de endvidere Maren i 1786. Hun dør 10 uger gammel, og i 1788 får de igen en datter Maren.

I 1811 gifter Christen Laursens datter Maren sig med *Thomas Pedersen Hvam*, født o. 1773, og de overtager Uglkær, som de driver indtil 1830. Så sælger de ejendommen og flytter til Grydholt mark, til den ejendom, som senere kaldes Knudsensminde. Thomas Pedersen og Mette Christensdatter får datteren Sidsel i 1810, tvillingerne Karen og Anne i 1814, Peder Christian i 1817, igen en Peder Christian i 1819 og Christen i 1824.

Over Uglkær

Jens Madsen Rounborg, som hidtil har boet i Trindvighus, flytter i 1833 til Uglkær, som nu kaldes Over Uglkær, efter at der er opstået endnu et hus på Uglkær jorder, som også kaldes Uglkær.

Han går på aftægt i 1844 og overdrager Over Uglkær til svigersønnen *Erik Christensen*, født 1810 i Vind og gift med Jens Madsen Rounborgs ældste datter Kirsten, født 1822. Det er den bekendte Kjæen Krathus, et tilnavn hun dog først fik, da familien flyttede til Krathus i Aulum, og som virkede som klog kone i en årrække. Erik Christensen og Kirsten Jensdatter får børnene Ane i 1845, Christen i 1846, Jens Christian i 1847,

Over Uglkær omkring 1950, kort efter at Laurids Jensen Femhøj havde overtaget ejendommen. På den anden side af jernbanen skimtes Dueholm, Nyholm og Burisholm.

Petrine Christine i 1849, Ane Kirstine i 1851, Jens Peter i 1854 og Carl Rasmus Ægidius i 1856. Samme år flytter familien til Krathus i Aulum og sælger Over Uglkær til *Christen Jensen* fra Mejrurup, gift med *Christiane Jensdatter*, født i Aulum. De flytter hertil med børnene Jens, Ane Kirstine og *Jens Christian Christensen*, og det er sidstnævnte, der i 1876 overtager Over Uglkær. Han gifter sig med *Ane Cicilie Jacobsen* fra Mejrurup, og de får børnene *Ane Dorthea Kristiane* i 1878, *Oline* i 1880, tvillingerne *Christen* og *Jacob Peder* i 1883, *Inger Marie* i 1886, igen en *Jacob Peder* i 1887, *Christian* i 1890, *Nanna Dagmar* i 1893 og *Søren* i 1894.

I 1896 mageskifter han Over Uglkær til *Jens Hallundbæk Jepsen*, født 1841 i Vemb og gift med *Birthe Katrine Madsen*, født 1847 i Naur. *Jens Hallundbæk* dør i 1902, og gården bliver solgt til *Frederik Vangsgaard*, der sælger den til *Peder Marinus Nielsen*, der i 1906 sælger den til *Erik Pedersen Sundgaard*.

Erik Pedersen Sundgaard er født 1872 i Nees og gift med *Andrea Laurine Ane Pedersen*, født i 1878 i Smollerup sogn. De flytter hertil med datteren *Laura Kirstine*, født 1903, og får i Over Uglkær yderligere *Peder Christian* i 1907, *Ane* i 1908, *Laust* i 1909 og *Maren* i 1910.

Erik Pedersen Sundgaard driver ejendommen

indtil 1914. Så sælger han til *Viggo Hornshøj Jensen*, født 1911 som søn af Marinus Jensen i Tvis-kloster og gift med Jenny Kirstine Jensen, født 1914. De flytter hertil fra Naur med børnene Marinus, født 1939 og Inge Katrine, født 1940. I Over Uglkær får de yderligere Annelise i 1941 og Lydia i 1943.

I 1946 flytter familien til Vester Nybo og sælger Over Uglkær til *Bernhardt Edvard Köhler*, der i 1949 sælger til *Laurids Jensen Femhøj*. Han er født i 1912 i Råsted og gift med Gerda Mogensen, født 1914 i Vinding. De får børnene Jens Jørgen i 1950 og Svend Erik i 1953.

Sønnen *Svend Erik Femhøj* overtager Over Uglkær i 1982. Han er gift med Anna Marie Høj Nielsen, født 1953 i Rom sogn. De får børnene Tina i 1981 og Gita i 1982.

I 1986 sælger han Over Uglkær til *Henry Jensen* i Nørre Felding, der som bestyrer antager *Dennis Dyhrberg Kaspersen*, født 1964 som søn af Johannes Dyhrberg Kaspersen i Huldahl.

Mosehuset

Nord for banen, tæt ved skellet til Lauralyst og Tvis kloster jorder, lå indtil omkring første verdenskrig endnu et hus, kaldet Mosehuset. Muligvis er det dette Mosehus, som *Niels Nybo Andersen* flytter ind i, da han i 1873 flytter fra Dalhus på Mejdal jorder.

I 1885 bliver jorden og huset solgt til *Henrik Pedersen Jensen*, født 1836 i Visby ved Løgumkloster. Han er fraskilt. Hans kone, der er væver, hedder Ellen Marie Hostrup Olesen, født 1826 i Staby. De har børnene Oline, født 1860 i Staby og Jens Hostrup Henriksen, født 1865 i Aulum.

I 1895 køber Henrik Pedersen Jensen Fønixsminde, og Mosehuset overtages af sønnen *Jens Hostrup Henriksen*, gift med Dorthea Kirstine Poulsen, født 1866 i Nr. Felding. Hos dem bor endvidere hans mor, Ellen Marie Hostrup Olesen.

I 1905 flytter *Laust Jørgensen* fra Fønixsminde ind i Mosehuset med hustru og to børn. Her får de yderligere datteren Birthe Katrine Marie Magda i 1907. Familien flytter herefter til ejendommen Grønlund på Smedegård mark.

Mosehuset oplever nu en række hyppige ejerskift: *Jens Andersen*, *Carl Hansen*, *Laust Christensen*, *Jens Bisgaard Sørensen*, *Jeppe Senius Jensen*, *Carl Pedersen*. I 1918 bliver Mosehuset solgt til *Jens Nygaard Nielsen* i Virkelyst, som lægger jorden sammen med Virkelysts jorder og nedriver Mosehuset.

Uglkær

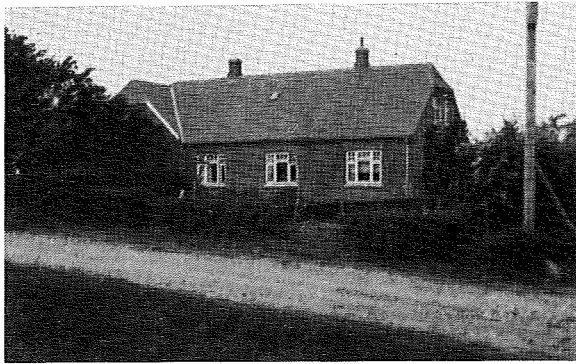
I 1826 fæster *Jens Jensen* fra Refning i Vinding en stump jord på Uglkær hede og opfører en bolig for sig og sin familie. Han er født i 1789 i Vinding og gift med Ane Kirstine Christensdatter fra Brusen i Mejrup. De flytter hertil med børnene Else, Dorthe, Jens Christian og Karen Kirstine.

Jens Jensen, der ernærer sig som husmand og daglejer, bor her til begyndelsen af 1850'erne. Så flytter *Poul Christian Christensen* herind. Han er gift med Cathrine Jensdatter, og de får i 1853 datteren Jensine. Huset overtages herefter af *Jens Nielsen*, født 1802 i Resen. Han er fraskilt og som husholderske har han Ane Margrethe Lausdatter, født i 1814 i Sevel.

I 1869 går de på aftægt, og Uglkær bliver købt af *Laust Jensen*, der flytter hertil fra Sønderbak på Smedegård mark med kone og to børn. Han sælger i 1872 huset til *Jesper Olesen*, som er gift med Christine Pedersen. De får i 1874 sønnen Christian. Året efter sælger han stedet til *Willum Mose Pedersen*, født 1842 i Nr. Felding. Han er gift med Severine Kristiansen Blæsbjerg, født 1844 i Nr. Felding. De får i 1877 datteren Else Katrine.

I 1879 får *Jens Andreas Sørensen* ved mageskifte skøde på stedet. Han er født i 1850 i Haderup og gift med Birgitte Lauridsen, født 1858 i Nørre Felding. Parret flytter hertil fra Felding med søn-

Neder Uglkær ligger tæt ved Uglkærvej, hvor den drejer en smule. Stuehuset, som er bygget sammen med stalden i vinkelform, synes derfor at ligge skævt i forhold til vejen. Billedet er taget omkring 1945.

nen Søren, født 1878, og får i Uglkær desuden Anton i 1880, Ane i 1884, Johan Ludvig i 1887, igen en Ludvig i 1890 og Andreas i 1892.

Jens Sørensen, der antager navnet Dyrmosen, overdrager i 1907 ejendommen til sønnen *Søren Jensen Dyrmosen*, som gifter sig med Katrine Davidsen, født 1875 som datter af Christen Davidsen i Toustrup på Smedegård mark. De får børnene Jens Andreas i 1907, Ane Birgitte i 1909, tvillingerne Marie og Kristian i 1912, Birgitte i 1914 og David i 1917.

I 1926 bliver ejendommen købt af *Peter Esra Kristensen*, født 1900 i Holstebro og gift med Laura Kirstine Pedersen Sundgaard, født 1903 i Nees sogn som datter af Erik Pedersen Sundgaard i Over Uglkær. I Uglkær får de børnene Svend Erik i 1927 og Gerda i 1935.

I 1939 får *Jens Andreas Sørensen Jensen Dyrmosen* skøde på ejendommen. Han er født i 1907 som søn af den tidligere ejer af Uglkær Jens Sørensen Dyrmosen. Han dør ugift i 1957 og ejendommen bliver solgt til *Ove Viggo Jensen*, født 1925 som søn af Jens Christian Jensen i Amalielyst og gift med Kirstine Marie Thomsen, født 1934 i Sinding. De får ingen børn. En tid er stedet lejet ud og i 1970 bliver det solgt til *Aksel Madsen Damgaard* i Toftegård. Han lægger jorden sammen med sin egen og sælger i 1983 Uglkær til *Kurt Pe-*

dersen, født 1957 som søn af Robert Pedersen i Tvis og gift med Grethe Sørensen, født 1958 i Sønder Hjørn.

Neder Uglkær

Ejendommen Uglkærvej 6 lå oprindeligt længere oppe på marken nærmere Uglkær og banen, men blev efter en ildebrand i 1920'erne flyttet ned til vejen. Det var et aftægtsshus til Uglkær, og her bor i 1869 *Jens Nielsen* sammen med sin husholderske Ane Margrethe Lausdatter. Efter deres død flytter *Poul Kristensen* ind i huset. Han er født 1859 i Nr. Felding og gift med Marianne Olesen, født 1861 i Vildbjerg. De flytter hertil med børnene Christian, Else og Marinus og får efter ankomsten til sognet yderligere Niels Jesper i 1888, tvillingerne Christiane og Ole i 1893, Jesper i 1895, Poul Marinus i 1896, Niels i 1897, Ytta i 1898, Poul Marinus i 1900, Knud i 1902 og Maren i 1904.

Efter tretten børnefødsler dør Marianne Olesen i 1904, kun 43 år gammel, og Poul Kristensen, der i 1895 har købt huset til ejendom, sælger det i 1905 til *Søren Dyrmosen Jensen* og flytter til Højmark på Smedegårdvej.

Søren Dyrmosen Jensen er født i 1881 som søn af Niels Christian Jensen i Sønderbæk. Han gifter sig med Gertrud Pedersen Rønn, født 1879 i Harboøre. De får børnene Richard i 1906, Niels Christian i 1908, Gerhard i 1909, Mary i 1910, Svend i 1913, Petrine i 1917 og Frimodt Verner i 1919.

I 1926 dør Søren Dyrmosen, og enken driver ejendommen videre, indtil den i 1937 overtages af sønnen *Peder Gerhard Rønn Dyrmosen Jensen*. Han gifter sig med Ingrid Christensen, født 1910 i Aulum. De får børnene Henny i 1943 og Søren Ingemann i 1945. Moderen dør i 1945, og Gerhard Dyrmosen gifter sig så med Alma Nielsen, enke efter Peder Nielsen i Ankerhus.

I 1946 sælger han ejendommen til *Niels Pedersen*, der i 1950 sælger den til *Markus Markussen*,

Virkelyst set fra syd. Det er Jens Nygaard Nielsen, som gør klar til at køre i marken. Billedet er fra slutningen af 1920'erne.

der sælger til *Jens Skautrup Andersen* og *Anders Jensen*. De skiller jorden fra og sælger den til *Kjeld Grønbæk*, mens bygningerne i 1963 bliver solgt til *Herluf Bjerregaard*. Han bor her indtil 1967. Så sælger han til slagtermester *Poul Erik Knudsen*. Fra 1981 er huset lejet ud og i 1984 bliver det solgt til *Ib* og *Bente Stalling*, der i 1985 sælger til *Erling Jensen Kristensen*, født 1956 i Hørdum og gift med *Lis Svendsen*, født 1958 i Villerslev. Parret har børnene *Ditte*, født 1984, og *Pernille*, født 1986.

Virkelyst

På Neder Uglkær mark opstår i 1880'erne et fæstehus. Her bor *Jens Matthias Poulsen*, gift med *Else Marie Madsen*, født 1857 på Mors. De får børnene *Poul Augustinus* i 1889 og *Mads* i 1890. Herefter bor *Peder Nielsen* i huset. Hans kone hedder *Ane Katrine Kristensen*, og de får datteren *Ane Marie Kristine* i 1894.

I 1896 flytter tømrer *Søren Thomsen* ind i huset. Han er født 1869 i Haderup og er gift med *Kirstine Christensen*, født 1869 i Sevel. De flytter hertil med børnene *Thomine*, født 1892 og *Thomas*,

født 1895 og får efter ankomsten yderligere *Christian* i 1896, *Kirstine* i 1897, *Laurids* i 1898, *Christen* i 1900 og *Viggo* i 1901.

I 1903 køber *Jens Peder Jensen* Virkelyst. Han er født i 1881 og gift med *Karen Lund Jensen*, født 1879. De får børnene *Ane Karoline* i 1904 og *Marie* i 1907.

I 1911 får *Niels Anton Andreasen* skøde på Virkelyst, som han i 1917 sælger til *Jens Nygaard Nielsen*, født 1892 i Junget sogn. Han gifter sig med *Kirstine Engholm*, født 1896 i Vinding. Hun har datteren *Gertrud*, født 1919, og parret får *Jens Kristian* i 1927, *Aksel* i 1929 og *Minna Marie* i 1933. I 1934 dør *Jens Nygaard Nielsen*, og enken sælger ejendommen til slagter *Jens Christian Nielsen*, som i 1937 sælger den til *Niels Kristian Knudsen*, som i 1939 sælger til *Thorvald Vestergaard Jensen*.

Thorvald Vestergaard Jensen er født 1912 i Naur og gift med *Inger Nygaard*, født 1918 i Sir. De får børnene *Rita* i 1941, *Ketty* i 1943 og *Kurt* i 1952.

I 1982 overtager sønnen *Kurt Nygaard Jensen* ejendommen. Han har bofællesskab med *Jette Brask*, født 1960 i Randers.

SMEDEGÅRD

Oprindelig lå den helt nede ved bækken, hvor Smedegårdvej i dag svinger mod Tvis. »Smiddigaard« nævnes første gang i ejendomsbrevet i 1547. Fæstebonden hedder *Jens Nielsen*, og han skal svare halvanden ørtug rug og halvanden ørtug byg i landgilde til Tvis kloster foruden forskellige andre naturalieydelser.

Da landgilden ved matriklen i 1664 omregnes i hartkorn, sættes Smedegaard til 6-1-2- $\frac{4}{5}$, men det bliver ved opmålingsmatriklen i 1688 nedsat til 5-2-2-0. Smedegård er på denne tid den største enkelt-fæstegård i Tvis.

Fæstebonden hedder *Bertel Larsen*. Han gifter sig i 1677 med Inger Pedersdatter. På gården bor endvidere hans mor, Maren Bertelsdatter. De unge får sønnen Jens i 1678 og datteren Johanne i 1681. Omkring 1682 efterfølges denne familie i Smedegaard af *Thomas Jensen*. Han er født omkring 1628 og hans kone hed vistnok Maren Christensdatter. De er ikke helt unge, da de kommer til Smedegaard, idet de har tre voksne døtre, som umiddelbart efter bliver gift: Maren Thomasdatter bliver i 1684 gift med Christen Christensen, som fæster Haurids. Inger bliver 1686 gift med Christen Nielsen, og Karen Thomasdatter gifter sig i 1695 med Jens Jespersen.

Det er svigersønnen *Christen Nielsen*, der overtager fæstet, da Inger Thomasdatters forældre går på aftægt. De får børnene Niels i 1686, Christen i 1689 og Thomas i 1693. Samme år dør faderen Christen Nielsen, 50 år gammel, og året efter hans svigerfader, aftægtsmand Thomas Jensen, 66 år gammel, hvorefter også denne familie forsvinder ud af billedet.

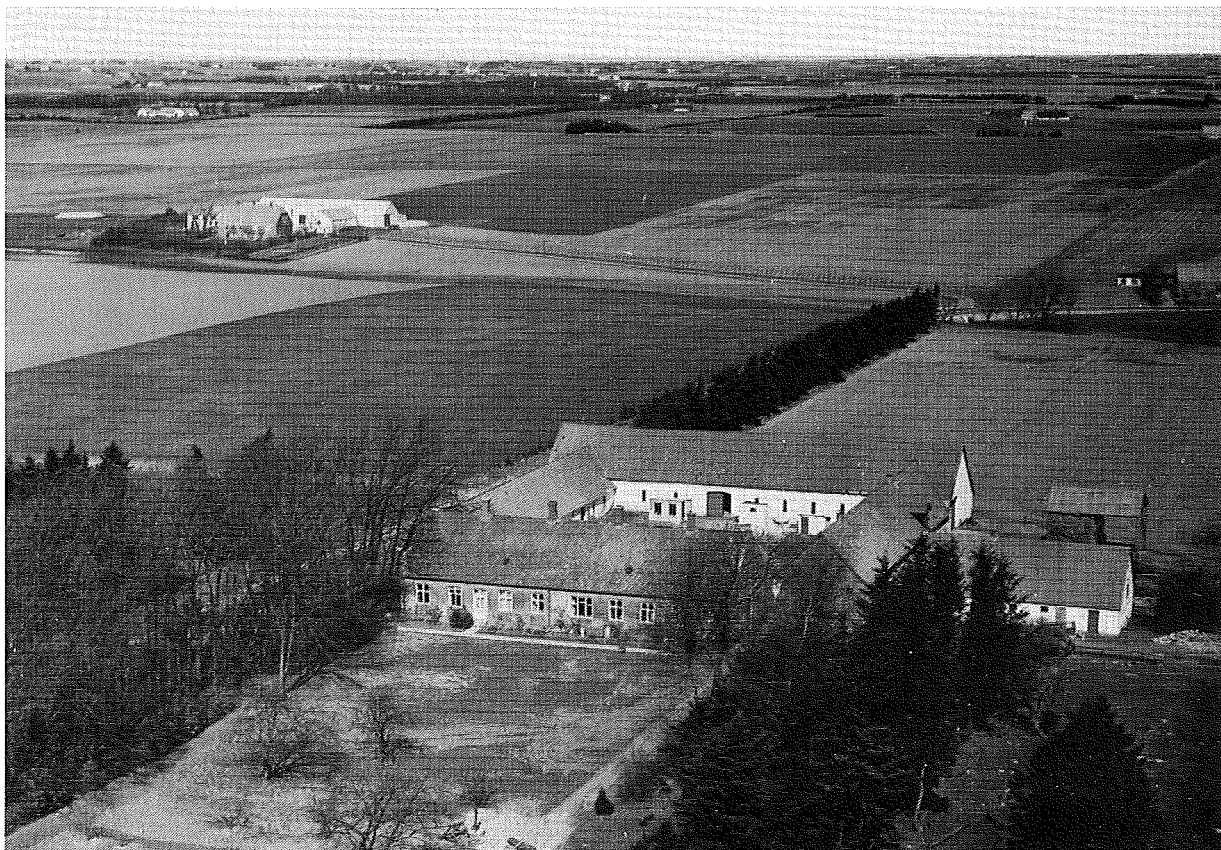
Det er ladefogeden på Tvis kloster *Jens Lauridsen*, som fæster gården i 1699. Han har den ikke ret længe, for i 1703 oplyser kirkebogen, at *Knud Smedegaard* gifter sig med Johanne Andersdatter fra Skærpendal, og nu er det dem, der bor på Smedegaard, hvor de får Anders i 1704, Maren i 1706, Niels i 1708 og Karen i 1709. Hvad Knud Smedegaard hedder til efternavn, fremgår ikke af kirkebogen.

Ny fæster efter ham er *Laurids Poulsen*, født o. 1666 muligvis som søn af Poul Jensen i Mejdal. Han gifter sig i 1710 med Mette Christensdatter, datter af Christen Pedersen i Skautrup. De får børnene Poul i 1710, Christen i 1714 og Peder i 1717.

Sønnen *Poul Lauridsen* overtager fæstet i Smedegård. Da hans første kone, som vi ikke kender navnet på, dør i 1732, kun 27 år, gifter han sig med Ellen Christensdatter, født o. 1699 uden-sogns. De får børnene Mette i 1734 og Laurids o. 1741. Ellen Christensdatter dør 78 år gammel i 1777, og Poul Lauridsen dør i 1792, 81 år gammel som aftægtsmand i Smedegård.

Sønnen *Laurids Poulsen* overtager fæstet efter forældrene, og han bliver den første selvejergårdmand i Smedegård. Han gifter sig med Maren Andersdatter, født 1754 som datter af Anders Madsen i Gertrudbæk. De får børnene Mette i 1775, Anders i 1776, Poul i 1778, Ellen i 1784 og igen en Anders i 1787.

Igen er det den ældste søn, der overtager gården. *Poul Lauridsen* gifter sig i 1807 med Mette Dideriksdatter, født 1784 i Nørgård Tvislund som datter af Diderik Sørensen. De får børnene Lau-

Smedegård har altid hørt til de store gårde i Tvis. Både da den lå nede ved bækken, hvor vejen svinger mod Tvis, og siden, da den blev flyttet nærmere til Herningvej. Her er Smedegård fotograferet omkring 1950 med Smedegårdvej op langs træerne vest for gården.

rids i 1808, Diderik i 1810, Anders i 1817, Maren i 1821, Jens i 1822, igen en Maren i 1826.

Poul Lauridsen er foruden gårdejer i Smedegård også skoleholder i Tvis fra 1815 til sin død i 1827. Han drukner i Storåen den 27. april 1827, og Mette Dideriksdatter dør som aftægtskone i Smedegård i 1856, 72 år gammel.

Siden faderens død har sønnen *Diderik Poulsen* drevet gården, som han overtager i 1857. Han gifter sig i 1844 med Inger Jensdatter, født 1822 i Søndergård Tvislund som datter af Jens Nielsen. De får børnene Poul i 1845 og Mette i 1848. I 1849 dør moderen Inger Jensdatter, kun 27 år gammel. Faderen Diderik Poulsen driver herefter

gården som enkemand, indtil svigersønnen *Niels Iversen* overtager den i 1872, da han gifter sig med Mette Dideriksdatter.

Niels Iversen er født 1842 som søn af Iver Andersen Refning i Stokvad. Parret får børnene Inger i 1873, Diderik i 1874, Iver i 1876, Anton i 1877, Katrine i 1878, Diderikke Kirstine i 1880 og Mette i 1882.

Kirstine forbliver ugift, men Inger gifter sig med Peder Andersen fra Brejnholt, Katrine med Niels Christian Andersen fra Brejnholt, Mette med Søren Andersen fra Brejnholt, og da Iver Iversen i 1908 gifter sig, er den udkårne Inger Marie Andersen fra - Brejnholt: Fire søskende fra

Smedegård gifter sig med fire søskende fra Brejnholt, børn af Anders Jensen Brejnholt. De må have kendt vejen.

Det er sønnen *Iver Iversen*, der overtager Smedegård. I ægteskabet med Inger Marie Andersen, født 1883, får de datteren Meta i 1908.

Indtil 1885 er Smedegård en gård med 320 tønder land, men langt det meste ligger hen i hede. Gårdens hartkorn er 5-5-3-1 og den har naturligvis matrikelnummer 1 i ejerlavet. Så udstykes to parceller syd for landevejen, hvor der ligger et par fæstehuse. De bliver til ejendommene Sønderbak og Toustrup. Smedegård er herefter på 296 tønder land med hartkornet 5-4-2-1 og stadig væk den næststørste gård i Tvis.

Omkring århundredskiftet bliver Smedegård flyttet fra Halgård bæk et stykke længere mod syd nærmere ved landevejen. Her nedbrænder hele den nyopførte gård i 1904. Iver Iversen, der på det tidspunkt endnu lever som ungkarl, er sammen med karlen på gården taget til Sct. Hans marked i Holstebro for at sælge en plag. Inden de når byen, kan de se røg, når de vender sig om, men tænker ikke nærmere over det, før de ved ankomsten til markedet bliver modtaget med den kedelige besked, at Smedegård brænder. Karlen får besked på at give slip på plagen, og så kører Iver Iversen og karlen hjemad, alt hvad remmer og tøj kan holde. Det tager ti minutter at komme hjem, og fem minutter senere kommer plagen hjem til den nedbrændte Smedegård. Hjemme på gården har den 23-årige tjenestepige Maren Kurup handlet meget resolut. Da branden bryder ud, griber hun en kniv, løber over i stalden og skærer de bundne kreaturer løs og får dem gennet ud af den brændende bygning. Ikke et eneste dyr indebrænder. For sin resolute handling modtager hun en anerkendelse af brandmyndighederne.

Gården bliver genopført, men nogle år senere sælger Iver Iversen Smedegård til et konsortium,

bestående af *Hans Hansen*, *Christian I. Schwensen* og *A.C. Thomasen*. Det er udensojns gårdslagtere, der vejrer chancen for nogle lettjente penge. De udstykker i alt 22 parceller, hvoraf flere bliver solgt som statshusmandsbrug. I 1911 sælger de den reducerede Smedegård, der nu er på 160 tønder land til *Jens Christian Hansen*, der året efter går fallit på gården.

Det er en meget forsømt Smedegård, som *Peder Pedersen Sønderby* køber i 1912, men det er en erfaren landmand, der kommer til og får gården bragt på fode igen. Han er født i Gellerup i 1867 og gift med Katrine Nielsen, født 1872 i Gellerup. Parret får 13 børn: Anders i 1893, Dorteia Kathrine i 1894, Kristen i 1896, Christian Marius i 1898, Johannes Vilhelm i 1899, Niels Sjørvad i 1901, Marie i 1903, Otilie i 1904, Ejner Augustin i 1906, Monika Bothilde i 1908, Elisabeth Eleonora i 1909, Aksel Andreas i 1911 og efter ankomsten til Tvis får de Christian i 1913.

Peder Pedersen Sønderby er en meget udadvendt mand i sognet. Han er aktiv for oprettelsen af Tvis Brugsforening, sidder i mejeriets bestyrelse, i menighedsrådet og sognerådet og i Indre Missions samfund i Tvis.

Efter hans død i 1940 skøder enken gården til sønnen *Aksel Andreas Sønderby*, som gifter sig med Else Lydia Jensen, født 1911 i Vind. De får børnene Peder Alf i 1941, Jens Christian i 1942, Bent Andreas i 1943, Helene Kathrine i 1947 og Ragnhild Edel i 1949.

Igen er det en søn, der overtager Smedegård, nemlig *Jens Christian Sønderby*, som gifter sig med Jenny Christensen, født 1944 som datter af Peder Christensen i Solvang. De får børnene Vibeke i 1965, Gert i 1967 og Jørn i 1971.

I 1984 flytter Jens Christian Sønderby til Solvang, og Smedegaard bliver solgt til *Frede Philip*, født 1959 i Vium, Døstrup i Sønderjylland, gift med Lisbeth Steenfath, født 1962 i Gelsted på Fyn.

Sønderbak på Smedegård mark omkring 1916. Jens Christian Jensen præsenterer sine flotte heste, en niece på besøg præsenterer sin flotte cykel og hustruen Ane Marie Jensen sin flotte datter Bertha Marianne.

Sønderbak

I 1838 fæster *Peder Christian Jensen Søgaard* et stykke jord på Smedegård mark syd for landevejen og opfører her et fæstehus, som senere bliver til ejendommen Sønderbak. Familien med to børn flytter hertil fra Hjørvigshus på Tvis kloster mark og får yderligere børnene *Jens Peder* i 1840 og *Anne Margrethe* i 1842. *Peder Christian Jensen Søgaard*, der er tømrer, dør i 1845, og enken bor her, indtil hun i 1854 gifter sig med enke-mand *Frederik Sørensen* og flytter til ham i et fæstehus på Lille Gedbo mark.

Så flytter *Laust Jensen* ind i huset. Han er født 1833 i Borbjerg og gifter sig med *Kirsten Nielsdatter*, født 1822 som datter af *Niels Uhre*. De får børnene *Ane Louise* i 1854, *Inger* i 1856, *Jensine* i 1858, *Mette* i 1860 og *Christine* i 1863.

Herefter bor her en smed *Søren Jensen*, gift med *Else Marie Pedersen*. De får i 1868 sønnen *Jens Christian*, men året efter overtages stedet af smed *Knud Pedersen Dyrmosé*, der sammen med sin kone flytter hertil fra Sønderbæk på Tvis kloster mark. Det er tænkeligt, at det er ham, der har kaldt stedet for Sønderbak. Navnet minder jo om det sted han kom fra.

Efter *Knud Pedersen Dyrmosés* død i 1879 kommer her en ny smed. Han hedder *Christen Pedersen* og er gift med *Valborg Jensdatter*. De stammer begge fra Ansager mellem Varde og Grindsted, hvor også deres børn *Ane Helene*, *Jens* og *Jeppé* er født.

I 1885 bliver stedet udstykket som selvstændig ejendom med 23 tønder land jord fra Smedegård og solgt til *Søren Graversen Kjærgaard*. Han ejer

Kiddbækvej går midt mellem haven og stuehuset ved ejendommen Toustrup, som her er fotograferet omkring 1955. I stuehuset er der indsat nye vinduer og den ene skorsten er fjernet, fordi der er indlagt centralvarme. Ejendommen i baggrunden er Lundsbjerg.

den kun i tre år. Herefter skifter den hyppigt ejer, indtil den i 1892 bliver købt af *Niels Peder Christensen*, kaldet Niels Bak Skank. Han er ungkarl, født 1864 i Sevel. Han gifter sig i 1894 med Johanne Margrethe Salmonsens, født 1873 i Ryde som datter af Christian Bak Salmonsens i Lille Skautrup. De får datteren Kirsten Margrethe i 1895. I 1896 sælger han Sønderbak til *Jens Christian Jensen*, der flytter hertil fra Ny Kibæk med hustru og to børn. Datteren Berta Marianne, født 1891, gifter sig med enkemand *Niels Marius Pedersen*, kaldet Niels Huager, som tidligere har ejet Rosenlund og før den Solvang. De overtager Sønderbak og får i ægteskabet børnene Lydia i 1922

og Magnus i 1930.

I 1965 bliver Sønderbak solgt til *Aksel Kongsgaard*, som kommer hertil fra Stentoft med hustru og to børn. Efter overtagelsen af Sønderbak får de yderligere sønnen Carsten i 1971.

Toustrup

Poul Christian Laursen, født 1831 som søn af Laust Christensen i Morre, gifter sig i 1859 med Dorte Marie Seisen fra Sevel. De tjener i Smedegård og fæster en jordlod i 1860 og opfører et fæstehus. Her får de børnene Laust i 1860, Sejer i 1863, Jens i 1864, Anne Kirstine i 1865, Peder i

Så små var de parceller langs landevejen, som gårdslagterne udstykkede fra Smedegård - ti tønder land. Til Dalby eller Ankerhus, som her er fotograferet i 1965, efter at Peder Svendsen havde overtaget den, hørte der yderligere fem tønder land, så det kunne gå an.

1866, Mette i 1868, Mette Laurentine i 1869, Diderik i 1871.

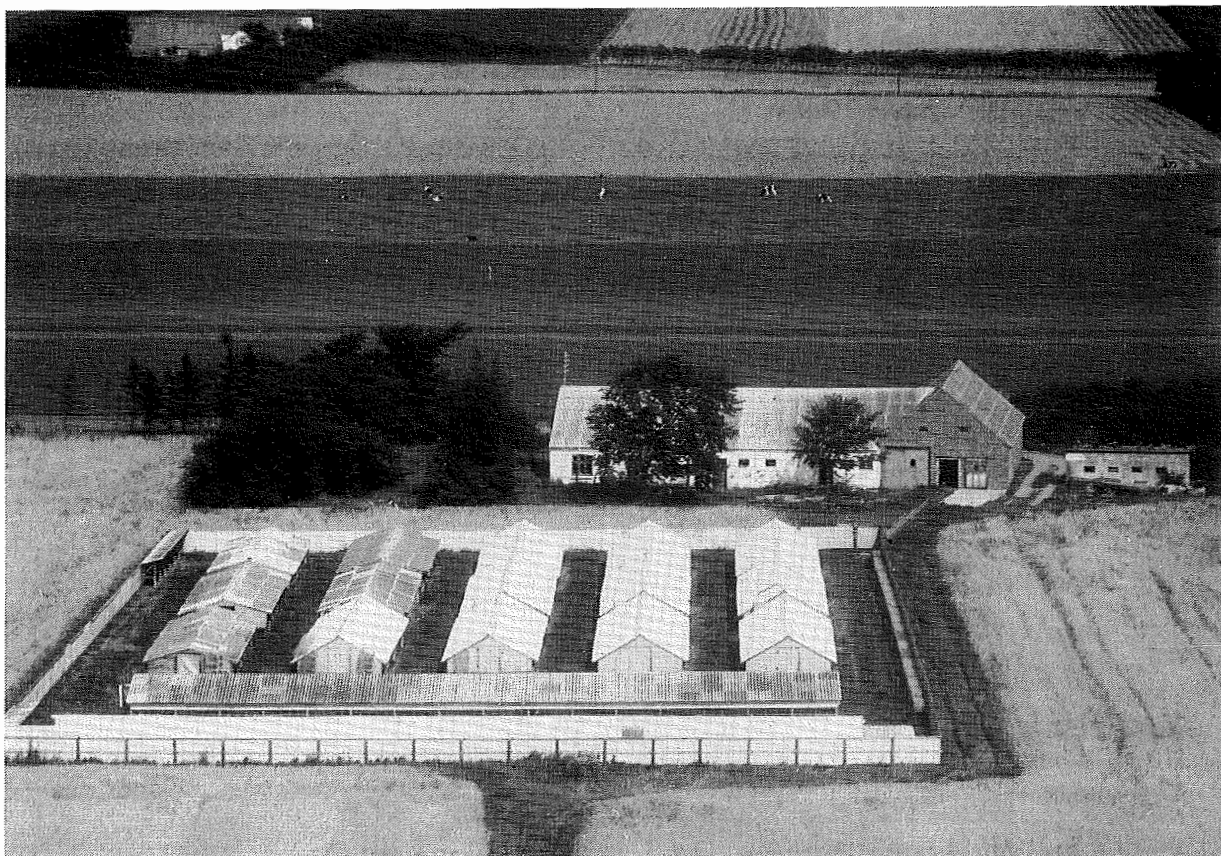
Sønnen *Peder Laursen* overtager i 1893 stedet, som faderen har købt til ejendom i 1885. Peder Laursen gifter sig i 1894 med Else Marie Jensen, født 1867 som datter af Jens Peder Madsen i Mørreholm. De får børnene Dorthe Marie Sejrine i 1894 og Anders i 1898. Moderen dør i 1900, og i 1903 sælger Peder Laursen ejendommen til *Christen Davidsen*, født 1856 og gift med Ane Marie Jørgensen, født 1857. De har børnene Katrine, født 1875, Jørgen Kristian i 1884, Jensine Martine i 1890, Jens Peder i 1893 og Laura Kristine i 1895, alle født udenogsns.

Navnet Toustrup får ejendommen i 1920, da den bliver solgt til *Jens Toustrup Andersen* og *Anders Senius Andersen*, der ejer den i fællesskab indtil Anders Senius i 1928 skøder sin halvpart til Jens Toustrup, som herefter er enejer.

Jens Toustrup Andersen er født i 1890 i Vinding og gift med Kirsten Marie Pedersen, født 1900 i Stoustrup i Idom. De får børnene Asta i 1931, Anna Lise i 1933, Tove i 1934, Jens Christian i 1935, Peder i 1936, Elna i 1939, Frede i 1941, Bent i 1944 og Ingrid i 1946.

I 1959 dør Jens Toustrup, og enken skøder ejendommen til sønnen *Peder Toustrup Andersen*, der fortsat ejer og driver den.

Granly er her fotograferet fra syd i 1965, efter at Rogert Norre har flyttet sin minkfarm hertil. Bag huset, som ikke eksisterer mere, aner man landevejen og på marken nord for vejen ses Nørlund. Granly hedder i dag Forsøgsfarm West.

1928 dræbt af lynet sammen med sin husbond, da hun tjener hos Christen Sandfær i Nyborg.

Niels Huager og Abbelone Nygaard får desuden Jens i 1913 og igen en Jens i 1914. I 1919 flytter Niels Huager, der nu er enkemand, til Rosenlund og sælger Solvang til *Marius Mads Morten Quistgaard*, der samme år sælger til *Hans Krogh*.

I 1927 kommer ejendommen ved en skifteretskendelse til *Laurids Peder Frederiksen Gasseholm*, der i 1930 sælger til *Peder Marius Christensen*, gift med Jensine Helene Christensen, født 1899. De får børnene Gunnar i 1927, Gerda Kirstine i 1929 og Inga Lise i 1934. I 1937 dør Jensine Helene Christensen, og Peder Marius Christensen gifter

sig med Anna Kirstine Jensen, født 1911 i Aulum. I dette ægteskab får de børnene Svend Aage i 1942, Jenny i 1944 og Jens Kristian i 1948.

I 1966 bliver ejendommen solgt til svigersønnen *Jens Christian Sønderby* i Smedegård, gift med Jenny Christensen. De flytter i 1984 fra Smedegård til Solvang.

Granly

Hans Kristian Olsen køber denne parcel i 1909. Han er gift med Johanne Marie Poulsen, som efter mandens død sælger ejendommen i 1916 til

Også Guldager er opført langs med landevejen med bolig i den ene ende og stald i den anden. I 1920 bygger Lars Peder Olsen en kostald for enden af huset op langs Kidbækvej, og senere opføres en lade, som skimtes mellem træerne.

Peder Domdal, der sælger til Jens Laurids Jacobsen, til Mourids Jensen Overgaard, til Andreas Nielsen, der flytter hertil fra Lundager i Haurids. Han sælger i 1935 Granly til Lars Christian Karl Larsen. Han er født i 1906 som søn af Jens Larsen i Sommerdal og gift med Amalie Skov fra Hogager. De får børnene Kirstine i 1940, Jens Peder i 1942, Margit i 1948, Knud Erik i 1953 og Irene i 1957.

I 1962 sælger han Granly til Rogert Norre, der sammen med sin svigerfar og Edvard Vingtoft hidtil har drevet en minkfarm på den jord i Tvis, hvor nu plejehjemmet ligger. Den flytter de nu til Granly. Rogert Norre, der bor på Klostervej, er født i 1918. Han er søn af bagermester Norre i

Tvis og gift med Ruth Nielsen, født 1925 som datter af Jens Christian Nielsen. De har børnene Jette, født 1945, Lars i 1948 og Jens Christian i 1950. I 1970 sælger de minkfarmen til afprøvningsfarmen for de fem vestjyske minkfodercen-traler under navnet »Forsøgsfarm West«.

Guldager

Ejendommen på hjørnet af Herningvej og Kidbækvej hedder Guldager. *Lars Peder Olsen*, som i 1909 køber parcellen af gårdslagterne, tilkøber en parcel fra Sønderbak, hvorved den kommer op på godt 10 hektar. Lars Peder Olsen er født i Ud-

Grønlund ligger på Uglkærvej nr. 1, men det er ingen Uglkær-ejendom. Den er udstykket fra Smedegård i 1908 og har haft utrolig mange ejere. Dette billede af Grønlund er dateret til 1925.

by på Sjælland i 1885. Han gifter sig med Marie Kirstine Jensen, født 1888 som datter af Jens Christian Jensen i Ny Kibæk. De får børnene Jensine i 1917, Hans Kristian i 1919 og Jens Kristian i 1928.

Sønnen *Jens Kristian Olsen* overtager ejendommen i 1955, og sælger den igen i 1959 til *Vagn Brunsgaard Bek*, født 1931 i Engbæk i Nørre Felding.

Lergrav

Parcellen bliver i 1911 købt af *Mikkel Jensen*, der i 1914 sælger til *Carl Christian Danielsen*, der sælger til *Mikkel Christensen*, til *Jens Peder Jensen*, til

Peder Pedersen, til *Hans Sofus Lundsgaard*, som i 1927 sælger til *Jens Christian Jensen Vium*. Han er født i 1895 i Gudum og gift med *Ane Catrine Nielsen*, født 1891 i Aulum. De får sønnen *Aksel Jensen Vium* i 1929, som overtager ejendommen i 1967 og driver den videre.

Rosenlund

Herningvej 116 hedder Rosenlund. Fra 1912 til 1932 skifter den ejer 12 gange: *Hans Nielsen*, *Alfred Marius Jensen*, *Carl Christian Danielsen*, *Niels Marius Pedersen*, *Christian Jessen*, *Søren Christian Christensen*, *Otto Jepsen*, *Svend Knudsen*, *Johannes Jacobsen*, *Frederik Daae Jensen* og *Søren Sørensen Melvej*.

I 1932 går Rosenlund på tvangsauktion og bliver købt af *Peder Anton Davidsen*, født 1911 i Rønbjerg og gift med Ane Marie Pedersen, født 1905 i Øster Børsting. De får børnene Gudmund i 1934, Marius i 1937, Frode i 1942 og Betty i 1945. Ved siden af landbruget arbejder Peder Anton Davidsen som kok. Både til private gilder på gårdene og i forsamlingshuset har han dygtigt stået for maden.

I 1979 får sønnen *Frode Davidsen* skøde på ejendommen. Han gifter sig med Ingeborg Mathiesen, født 1943 i Skjern. Med i ægteskabet har hun børnene Søren, født 1959, Kirsten i 1965 og Bjørn i 1968.

Grønlund

Ejendommen Uglkærvej 1 hedder Grønlund. Den er udstykket fra Smedegård i 1908 til *Laust Jørgensen*, som flytter hertil fra Mosehuset i Uglkær med sin familie, og hvor de yderligere får datteren Jensine Petrea i 1908. Laust Jørgensen tiltræder derefter en stilling som fodermester i Borbjerg og flytter dertil i 1909. Her dør han imidlertid, og enken flytter tilbage til Tvis, hvor hun i Fønixminde får sønnen Laurits i 1910. Samme år bliver Grønlund solgt til *Jens Andreas Jensen*, gift med Dorthea Marie Jensen. De får i Grønlund Laurence Kirstine i 1911, Erna Margrethe i 1912, Ejner Marinus i 1914 og Viggo Folmer i 1915. I 1916 sælger Jens Andreas Jensen til *Peder Pedersen*, til *Jens Peder Pedersen*, til *Niels Toustrup Christensen*, til *Søren Christian Pedersen*, til *Laurids Pedersen*. Ved tvangsauktionen i 1936 tilfalder ejendommen *Niels Nielsen*, født 1891 i Torsted. Han er enkemand og gifter sig med Anna Terese Kristensen, født 1906 i Rønbjerg. Fra sit første ægteskab har han børnene Gudrun, født 1924, Christian i 1926, Jenny i 1927, Sigurd i 1929 og Karen Marie i 1933. I 1939 sælger han til *Sigurd Bøndergaard*, til *Anton Magnus Bøndergaard*, til *Thorkild Merrild Sørensen*, der i 1950 sælger til *Hermann Christensen*. Fjorten ejere i løbet af 42 år.

Med Hermann Christensen får Grønlund til gengæld en ejer, der driver ejendommen i en årække. Han er født i 1916 i Aulum og er gift med Hilda Sørensen, født 1918 i Aulum. De får børnene Knud i 1940 og Aase i 1944.

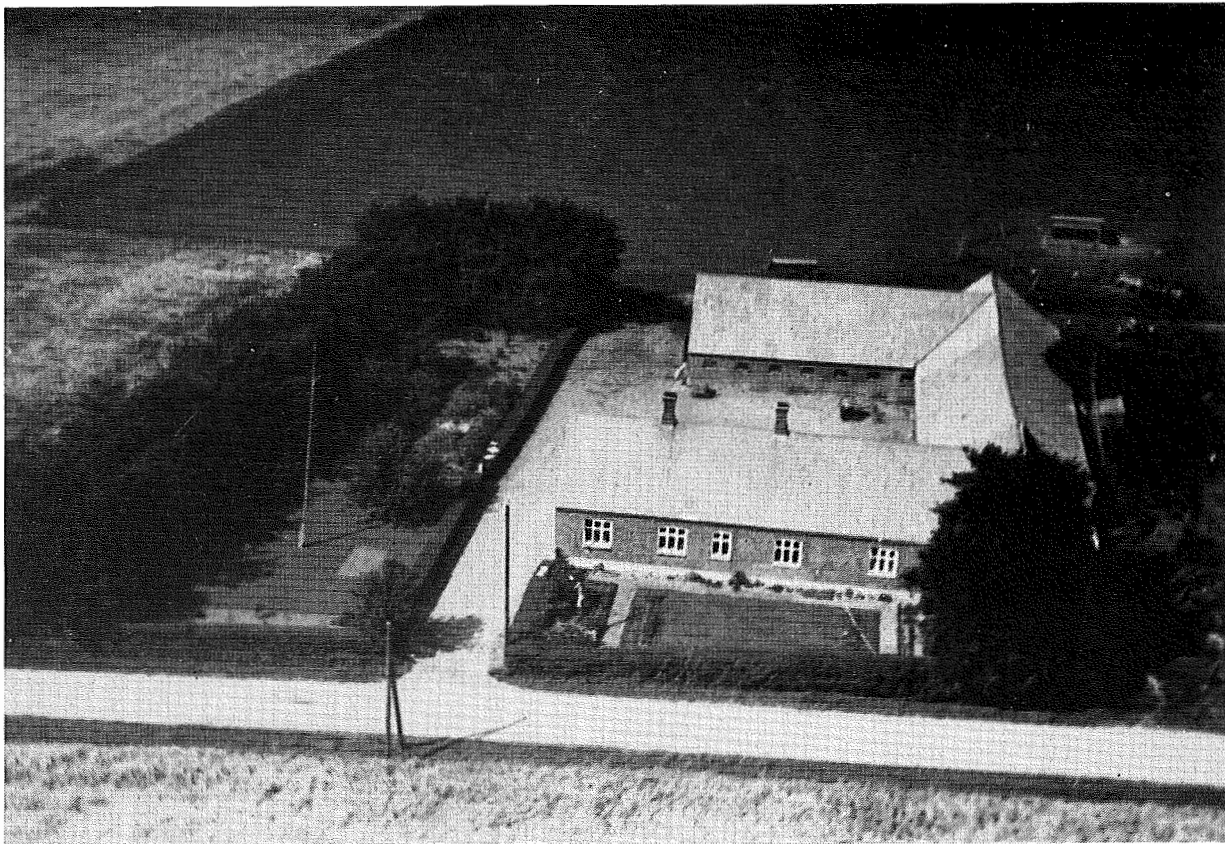
I 1983 sælger han jorden fra til Johannes Larsen i Nyborg og sælger bygningerne til *Laurids Møller Kæseler*, født 1952 i Væggerskilde i Brejning, og Birgith Conny Madsen, født 1958 i Hareskov, Aaskov. De får børnene Thilde i 1983 og Anders i 1985.

Nyborg

Ejendommens to hovedparceller er udstykket fra Smedegård i 1913 og solgt til *Niels Sørensen*, som året efter sælger til *Mads Kristian Emil Lind*, gift med Maren Pedersen. De får i 1915 datteren Poula. Samme år sælger de til *W. Lund* og *Andreas Pedersen*, der i 1916 sælger til *Christen Sandfær*, der tilkøber yderligere et stykke jord, så ejendommen kommer op på 17 hektar.

Christen Sandfær er født 1892 i Sandfær i Vind som søn af Jens Laursen Sandfær i Sønder Halgård. Han gifter sig i 1916 med Else Katrine Halgaard, født 1890 som datter af Jacob Halgaard i Nørre Halgård. De får børnene Sigrid i 1919 og Jens i 1922. I 1928 dør Christen Sandfær, kun 36 år gammel. Under arbejdet i marken overraskes han af tordenvejr og bliver dræbt af et lyn. Enken driver gården videre og sælger den i 1944 til datteren Sigrid og svigersønnen *Hans Larsen*, født 1921 i Østrup på Fyn. De får børnene Kristian i 1946, Bodil i 1948, Inger i 1951 og Johannes i 1956.

Foruden at drive gården engagerer Hans Larsen sig i kommunalpolitisk arbejde. I 1958 indvælges han i sognerådet i Tvis og bliver samme år dets formand. Ved kommunesammenlægningen i 1970 indvælges han i byrådet i Holstebro for partiet Venstre, hvor han sidder indtil 1978. Fra 1970 er han desuden medlem af Holstebro Skatteråd. Også i det kirkelige arbejde er han ak-

Det er ikke Nyborg, der er flyttet længere væk fra Smedegårdvej, men Smedegårdvej, der er flyttet lidt længere mod syd. I 1946 var Nyborg en trelænget gård med stuehuset i syd. Siden blev der bygget nyt stuehus, hvor der på billedet er have.

tiv. I 1961 indvælges han i menighedsrådet i Tvis og bliver rådets formand i 1973.

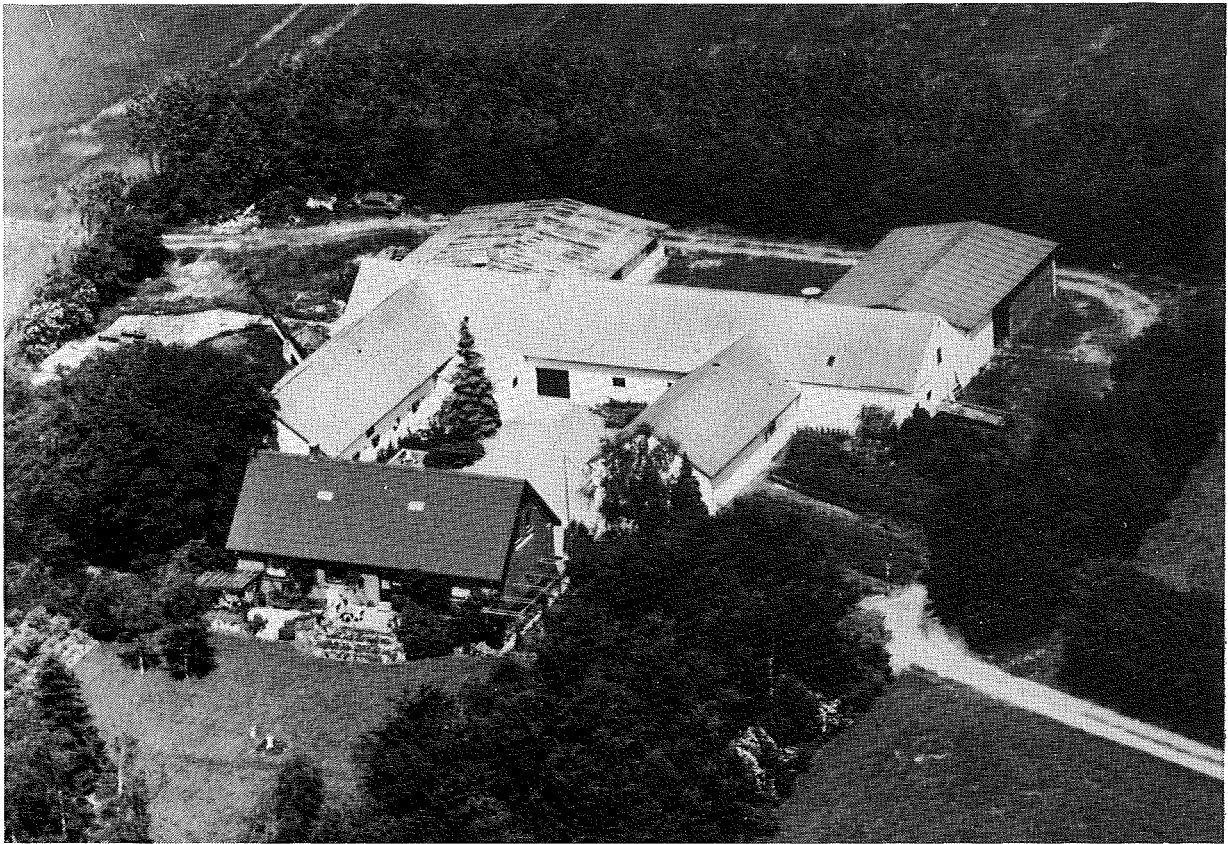
Sønnen *Johannes Larsen* overtager gården i 1980. Han gifter sig med *Lene Gjedsing Hansen*, født 1959 i Aulum. De får børnene *Nikolaj* i 1979, *Kamilla* i 1982 og *Frederik* i 1986. *Johannes Larsen* udvider gårdens jordtilliggende, idet han i 1983 køber jorden fra *Grønlund* og i 1986 en del af *Lauralysts* jorder syd for *Engparken*.

Bækkelund

Jorden er udstykket i 1912 fra *Smedegård* til *Søren Pedersen*, der sælger til *Jens Mathias Poulsen*,

til *Jens Marinus Mortensen* og i 1918 til *Thomas Andersen*, der tidligere har ejet *Vester Høvids* og *Sønderlund* i *Tvislund*. Han sælger *Bækkelund* i 1923 til *Marius Mads Morten Quistgaard*, der videre-sælger til *Andreas Theodor Schubert*, født 1900 i *Nr. Felding* og gift med *Marie Nielsen*, født 1902 i *Ølby*. De får børnene *Edith* i 1924, *Henning* i 1929, *Oluf* i 1932 og *Jens Christian* i 1942. I 1942 køber han ejendommen *Stentoft* og sælger *Bækkelund* til *Poul Hakon Valdemar Kulmse*, der sælger til *Gustav Christensen*, der sælger til *Christian Kamstrup Nielsen*; han sælger den til *Robert Kjeldahl*, der sælger den til *Kristian Nielsen*.

I 1965 ejes *Bækkelund* af *Gustav Jensen*, der i

Et stykke hen ad markvejen fra Smedegårdvej og i læ af høje træer ligger Nørlund med moderniseret stuehus i syd og hvidkalkede avlsbygninger nord i gården.

1975 sælger den til *Henry Nygaard Kragelund*, født 1951 i Vinding og gift med Joan Kristensen, født 1955 i Ørbæk. De får børnene Martin i 1980 og Lone i 1982.

Nørlund

Peder Pedersen Sønderby udstykker i 1928 60 tønder land fra Smedegård til sin søn *Niels Sjøravad Sønderby*, som opfører ejendommen Nørlund nord for Halgård bæk. Han er født 1901 i Gellerup og gift med Else Kathrine Lauridsen, født 1902 som datter af Anders Lauridsen i Lille Gedbo. De får børnene Doris Katrine i 1930, Grethe

Marie i 1931, Elly Regina i 1933, Gudrun Irene i 1934, Inger Emilie i 1934, Gerda Solvejg i 1939, Anna Metha i 1940 og Bodil Margrethe i 1942.

I 1959 flytter Niels Sjørvad Sønderby til Lerbæk og sælger Nørlund til *Gerner Pedersen*, født 1917 i Nees og gift med Dagny Hansen, født 1915 i Randbøl. De får ingen børn, men tager en plejesøn til sig, Steen Riis, født 1953.

Gerner Pedersen sælger i 1987 Nørlund til *Peter Sidelmann*, født 1954 som søn af Harald Sidelmann i Mellem Grydholt. Han er gift med Lisbeth Halgaard, født 1959 som datter af Knud Evald Halgaard i Nørre Halgård. Parret får datteren Maja i 1986.

MAJGÅRD

Oprindelig hed den Lille Smedegård. Gården opstår midt i 1600-tallet, og *Jacob Pedersen* er den første beboer i Majgård vi hører om. Hans kones navn nævnes ikke, men det er formentlig hans søn Jesper Jacobsen, der dør i Majgård i 1678, 32 år gammel.

Knud Sigvartsen er den næste fæster i gården. Han gifter sig i 1679 med Anne Andersdatter fra Høvids, og de får børnene Knud i 1680, Anne i 1683, Maren i 1687 og Sigvart i 1690.

Denne søn *Sigvart Knudsen* overtager fæstet efter faderen. Hans kone hed vistnok Regina. Af børn får de Knud o. 1727, Mette o. 1729, en unævnt søn i 1731, Anne i 1734 og Maren o. 1736. Kirkebogen er sjusket ført i denne periode, så det kniber lidt med de præcise årstal.

Datteren Mette Sigvartsdatter gifter sig i 1750 med *Oluf Pedersen*, født i 1708 som søn af Peder Olufsen i Skautrup, og de fæster gården efter hendes far omkring 1755, da de flytter i Majgård fra Sønderhus. De har sønnen Sigvart, født 1752 og får i Majgård et par børn, der dør som små. I 1763 får de sønnen Christen og i 1766 Oluf.

Sønnen *Christen Olufsen* bliver den første selvejer i Majgård, som han køber i 1804. Han gifter sig med Anne Christensdatter, født 1772 som datter af Christen Laursen i Uhrlund. Hun dør i 1804 i barselsseng med sit første barn. Det ses ikke, at Christen Olufsen har giftet sig på ny. I 1840 går han på aftægt og sælger Majgård til *Jens Nielsen Bro*, født 1814 som søn af Niels Andersen i Stenbrohus. Han gifter sig med Anne Jensdatter fra Vinding. De får børnene Ane i 1836, Christen i 1843, tvillingerne Jens Peder og Niels Peder

Christian i 1846, Anders Christian i 1849, Kirsten i 1852 og Inger Kirstine i 1855.

I næsten 35 år driver Jens Nielsen Majgård. I 1874 overdrager han Majgård til sønnen *Niels Peder Christian Jensen*, som året forinden har giftet sig med Ane Johanne Pedersdatter, født 1848 som datter af Peder Christian Pedersen i Sønder Halgård. De får børnene Jens Peder Christian i 1874 og Andreas i 1875.

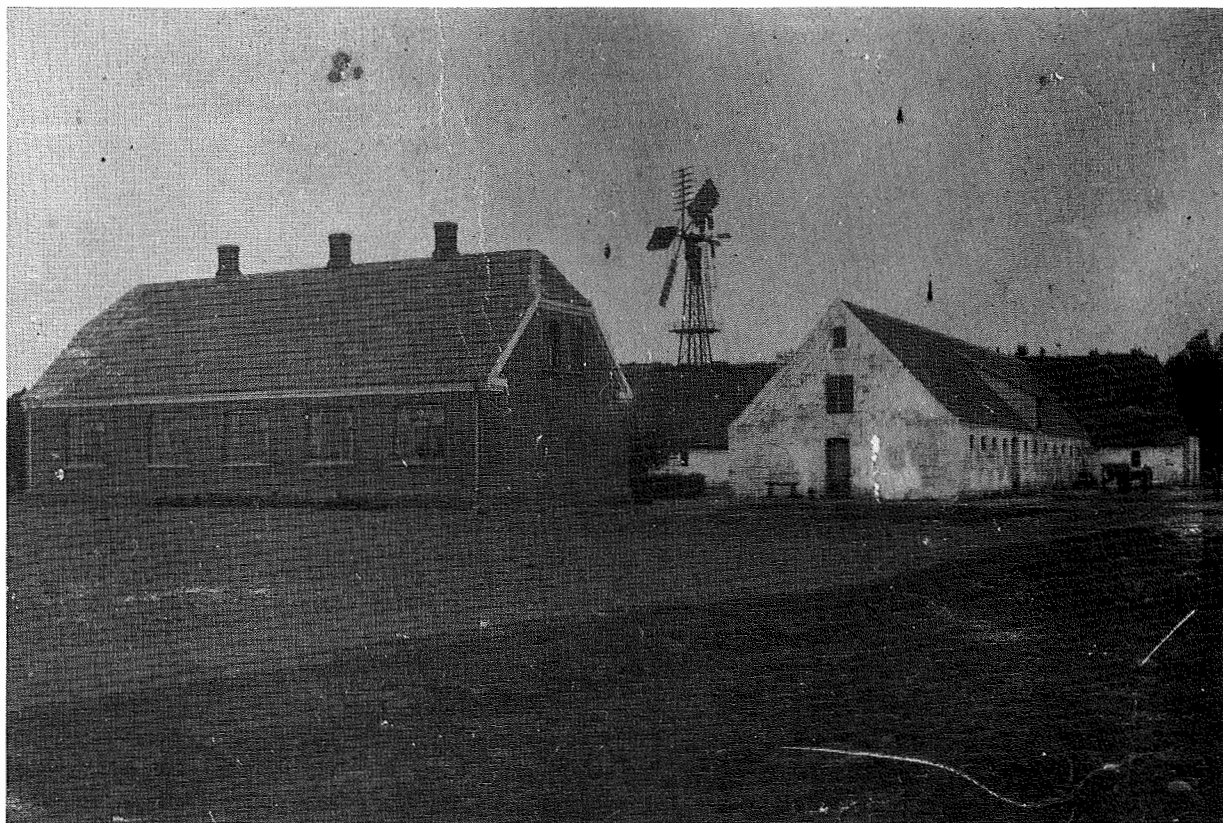
I 1885 mageskifter han ejendommen til *Anders Mikkelsen*, der har en ejendom i Varhede bakker i Aulum. Han er født i 1839 i Nr. Felding og gift med Jensine Jensen, født 1844 i Snebjerg. Parret flytter til Tvis med børnene Mikkel Peder, født 1871, Else i 1874, Kristen i 1877 og Lene i 1881. I Majgård får de yderligere Anine Kristine i 1887.

Anders Mikkelsen var veteran fra krigen 1864, en imponerende mand med stort fuldskæg og evne til at fortælle. I 1911 overdrager han gården til datteren Anine Kristine og svigersønnen *Anders Sørensen*, født 1886 i Meldgård i Tvislund som søn af Jens Sørensen. Parret får børnene Jens i 1912, Ingrid i 1915 og Aksel Michael i 1917.

I 1955 overtager sønnen *Aksel Michael Sørensen* gården. Han gifter sig med Mary Høgild, født 1935 i Aulum. De får børnene Ketty i 1956 og Anders i 1960.

Øster Majgård

En sten ud til landevejen fortæller, at her ligger Øster Majgård, som er opført af *Jens Sørensen* på den parcel af Majgårds jorder, som hans far ud-

I begyndelsen af 1920'erne opføres et nyt frilliggende stuehus i Majgård, og haven nyanlægges. Laden med møllen er stadig stråtækt, men bygningen til højre er nu ombygget til kostald i hele sin længde. Her var tidligere boligen i den nærmeste ende af stalden.

stykker til ham i 1944. Jens Sørensen, som har antaget navnet Majgård for sig og sine efterkommere, er gift med Marie Jacobsen, født 1919 som datter af Kjeld Jacobsen i Over Skautrup. De får sønnen Gunnar Majgaard i 1949.

Lille Majgård

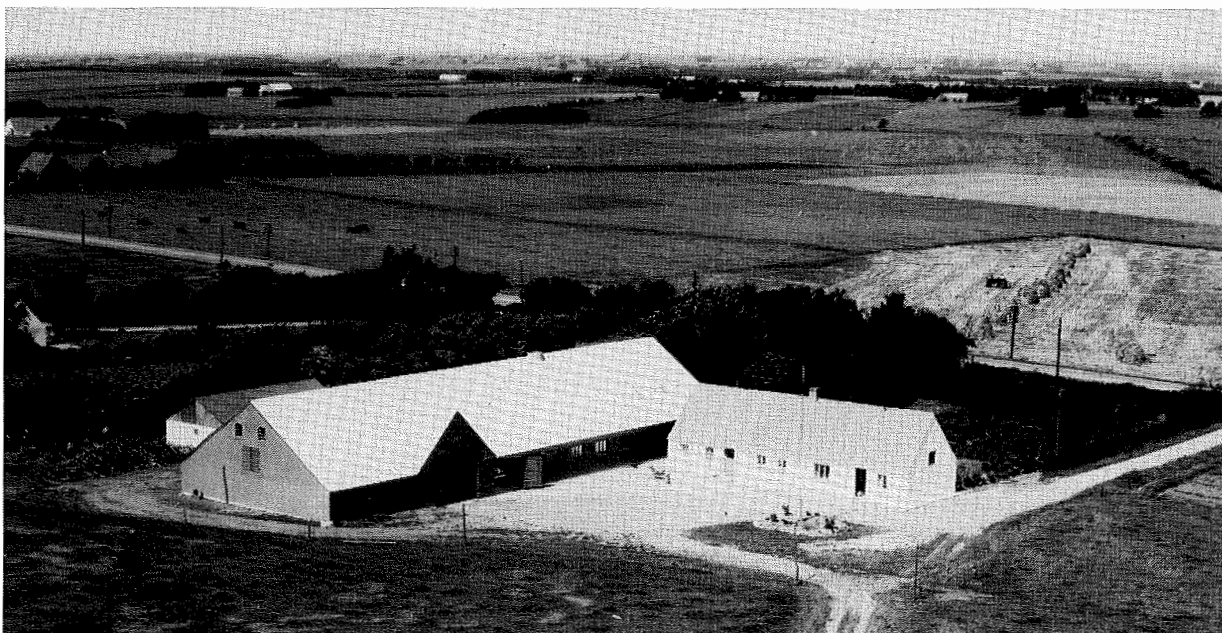
Ejendommen er opstået som fæstehus på Majgård mark omkring 1857, da *Niels Christian Maltzen* fra Sevel lejer en parcel jord fra Majgård. Han er gift med Ane Marie Nielsen fra Måbjerg og de har datteren Ane Marianne, født 1853 i Måbjerg. I Tvis får de desuden Mette Marie i 1859 og Laurine Dorthea i 1867.

I 1874, da *Jens Nielsen* i Majgård overlader gården til sønnen, flytter han og hustruen selv ind i Majgårdhus, som de driver indtil 1884. Så sælger de til *Andreas Pedersen* fra Frederiks. Han gifter sig med Ane Cathrine Marentine Thomsen, født 1858 som datter af Thomas Nielsen i Munkbro.

De får børnene Lars Christian i 1885, Thomas i 1887 og Elisabeth i 1890. Samme år sælger de ejendommen til *Jeppe Christensen*, født 1861 i Sevel og gift med Ane Kirstine Olesen, født 1860 i Haderup. De får i Lille Majgård børnene Kristen i 1891, Ole i 1894, Kirstine i 1897, Laurits i 1898, Kristoffer i 1901 og Karl i 1902.

I 1920 sælger Jeppe Christensen ejendommen til *Thorvald Marinus Rasmussen*, født 1887 i Aulum

Da Niels og Frida Bendtsen kom til Sønder Majgård i 1944 var stuehuset stråttækt. Det bliver senere moderniseret og i 1958 opføres den store imponerende avlsbygning, der rummer både stald, lade og svinehus.

og gift med Maren Madsen, født 1882 i Hjerm. De får børnene Niels Lysgaard i 1910 og Henry i 1921.

I 1959 overtager sønnen *Niels Lysgaard Rasmussen* ejendommen, som han i mange år har drevet for forældrene. Han gifter sig med Jenny Sidelmann, født 1916 i Nr. Nissum. De flytter i 1963 til Humlum og sælger Lille Majgård til *Gunnar Elleisen*. Han er født 1931 i Hjerm og gift med Anna Johanne Næsager, født 1943 i Frøstrup. De får børnene Karin i 1964, Per i 1965 og Hans i 1975.

Sønder Majgård

Mathies Mathiesen, gift med Karen Marie Andersen fæster i 1863 en stump jord og opfører et fæstehus. De får datteren Ane Marie i 1863 og forsvinder herefter ud af billedet.

Så flytter *Christen Nielsen Bro* fra Neder Munkbro med hustru og børn til dette sted på Majgård

mark, som siden overtages af sønnen *Niels Peder Christian Christensen*, kaldet Niels Christensen Bro. Han gifter sig med Mette Marie Jensen, født 1862 som datter af Jens Bekgaard Jensen i Kibæk. Parret får ingen børn. I 1882 forøger han ejendommens jordtilliggende ved køb af en parcel af Lauralyst jorder. Niels Christensen dør i 1927, og i 1932 skøder enken gården til plejesønnen *Morten Stokholm Knudsen*, født 1885 i Vinding og gift med Mariane Risom Pedersen, født 1885 i Haderup. De har tidligere boet i Spangsmose og er derfra flyttet til Vind. De har børnene Niels, født 1906, Anders i 1908, Vagn i 1912, Ejler i 1917, Emma i 1919, Klara i 1923, Christian i 1924 og Svend Erik i 1930.

I 1944 sælger han Sønder Majgård til *Niels Bendtsen*, født 1913 i Naur og gift med Frieda Sørensen, født 1917 i Holstebro. De får børnene Ole i 1946, Bent i 1950 og Anders i 1955.

I 1978 sælger Niels Bendtsen ejendommen til

Også i Majgårdhus var der bolig og kostald i samme bygning. I døren står enken Dorthea Kirstine Jensen. Den store pige i forgrunden er datteren Mette Marie, og de to mindre børn er tvillingerne Kjeld og Helene Kristine.

Annette Mark Gasseholm, født 1953 i Hjerm, som i 1985 forøger gårdens jordtilliggende ved køb af naboejendommen Damtoft, så hun nu har godt 100 tønder land.

Damtoft

I 1876 udstykker Jens Nielsen i Majgård en parcel til sin søn *Anders Christian Majgaard Jensen*, født 1849 og gift med Pedersine Nielsen fra Vind. Han sælger i 1880 ejendommen til *Kjeld Andersen*, født 1850 som søn af Anders Refning Christensen i Over Skautrup, gift med Petrine Nielsen, født 1854 som datter af Niels Christian Pedersen i Bækagerhus ved Munkbro. De får sønnen Anders i 1879, Anders Christian i 1881, Ane Marie i 1883, Nielsine i 1885, Lars Christian i 1887, Magnus i 1892, Elisabeth i 1894 og Anine i 1897.

I 1904 overtages ejendommen af sønnen *Anders Christian Skautrup Andersen*, som i 1911 sælger den til broderen Lars, dog med undtagelse af en parcel fra Lauralyst, som deres far tidligere har købt og lagt til ejendommen. På denne parcel opfører han gården Laulund.

Lars Christian Andersen gifter sig med Johanne Winther, født 1896 i Vindum. De får børnene Kjeld i 1922 og Christian i 1932. Lars Christian Andersen dør i 1955, og i 1963 overtager sønnen *Kjeld Skautrup Andersen* gården. Han er ugift og driver gården indtil sin død i 1985. Den bliver derpå solgt til *Annette Mark Gasseholm* i Sønder Majgård, som lægger jorden sammen med Sønder Majgårds jorder og sælger bygningerne til *Per Alsen*, født 1962 i Dronninglund og Marianne Bonde, født 1964 i Holstebro.

Majgårdhus

I 1890 bor her en daglejer ved navn *Christian Sachsen*. Han er født i 1857 i Slagelse og gift med Ane Katrine Hansen, født 1855 i Sorø.

Året efter sælger *Jørgen Olesen* Over Skautrup

til datteren og svigersønnen og flytter med sin kone og to hjemmевærende børn til Majgårdhus. Hustruen dør i 1918 og Jørgen Olesen i 1925, men allerede i 1917 flytter enken *Dorthea Kirstine Jensen* med sine børn fra Ny Lindholt til Majgårdhus, som hun får skøde på i 1920. Hun er enke efter Niels Andreas »Lindholt« Jensen.

I 1923 får *Knud Christian Jensen* skøde på huset, som han i 1933 sælger til *Kjeld Overgaard Nielsen*. Han har det indtil 1944. Så sælger han til *Robert Pedersen Kjeldahl*, der i 1946 sælger til *Niels Albert Jensen*. Han sælger til *Svend Aage Møller Rasmussen*, der bor her fra 1948 til 1956. Han sælger til *Ejnar Lauritsen*, der videresælger til smedemester *Kjeld Svendsen*, der har solgt smedeforretningen i Hovedgaden i Tvis. Efter mandens død sælger enken Gudrun Katrine Svendsen i 1984 huset til *Elin Hamborg* og *Bent Andersen*. De sælger i 1986 til *Jacob og Berit Muldbjerg*, Jacob Muldbjerg er født 1957 i Borris og gift med Berit Munk, født 1960 på Bornholm.

Forandringshuset

På den trekant af Lauralyst jorder syd for landevejen, som i 1882 bliver solgt til Niels Christensen Bro i Sønder Majgård, ligger et fæstehus. Herind flytter i 1864 *Lars Olsen*, født 1832 i Eggeslevmagle ved Skælskør, gift med Ane Cathrine Johansen, født 1829 i Aulum. De flytter hertil med børnene Christen, født 1856 og Hans, født 1863, og får yderligere Karen Marie i 1865 og Else Margrethe i 1868. Efter Lars Olsens død i 1869 bor enken fortsat i huset sammen med datteren Karen Marie, som dør i 1895, hvorefter moderen fraflytter huset.

I 1905 flytter *Henrik Pedersen Jensen* ind i huset. Han kommer fra ejendommen Fønixsminde på den modsatte side af landevejen, er fraskilt og bor alene. Han dør i 1915 - »fundet død på gulvet i sin bolig, en ussel jordhytte, hvor han boede alene« -